

**ABD ÜLKE
RAPORU 2011**

İÇİNDEKİLER

I. BÖLÜM

AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETİ

- A. Tarihçesi
- B. Siyasi ve İdari Yapı
- C. Nüfus ve İşgücü Yapısı
- D. Coğrafi Konum
- E. İklimi
- F. Doğal Kaynaklar ve Çevre
- G. Dahil Olduğu Uluslar arası Antlaşmalar

II. BÖLÜM

ABD EKONOMİK DURUMU

1. Ekonomi Politikaları
2. Hayat Standardı ve İşsizlik
3. Dış Ticaret Durumu
4. Dış Ticaret Politikası ve Vergiler
 - 4.1. Dış Ticaret Politikası
5. İhracat Rejimi
6. Tarifeler ve Diğer Vergiler
 - 6.1. Tarifeler
 - 6.2. Vergiler
 - 6.3. Tarife Dışı Engeller
 - 6.4. Ürün Standardı ile İlgili Uygulamalar

III. BÖLÜM

SEKTÖRLER

1. Tarım ve Hayvancılık
2. Sanayi
3. Müteahhitlik Hizmetleri
4. Ulaştırma ve Telekomünikasyon Altyapısı
 - 4.1. Havayolu
 - 4.2. Karayolu
 - 4.3. Demiryolu
 - 4.4. İletişim
5. İletişim
6. Finansal Hizmetler
7. Perakende Sektörü
 - 7.1. Organize Perakende Sektöründeki Başlıca Mağaza Zinciri
 - 7.2. İhtisas Mağazaları ve Çok Katlı Mağazalar
8. Ev Tekstil Sektörü

9. Doğrudan Yabancı Yatırımlar
- 9.1. Doğrudan Yabancı Yatırımların Görünümü
10. Ülkeler İtibarı ile Doğrudan Yabancı Yatırımları

IV. BÖLÜM

ÜLKEDE İŞ KURMA MEVZUATI

- A. Yatırımlarla Sağlanan Teşvikler
- B. Diğer Teşvik Programları
- C. Oturma ve Çalışma İzinleri
- D. Pasaport ve Vize İşlemleri
- E. Şirket Birleşmeleri ve Marka Satın almalar

V. BÖLÜM

TÜRKİYE- ABD TİCARİ İLİŞKİSİ

1. İhracat Potansiyeli Olan Başlıca Sektörler
2. Türkiye-ABD Yatırım İlişkileri
3. İki Ülke Arasında Ticarete Yaşanan Sorunlar
- 3.1. Anti dumping Soruşturması
4. İşbirliği İmkanları
- 4.1. Genelleştirilmiş Tercihler Sistemi (GTS)
5. Pazar İle İlgili Bilgiler
- 5.1. Fikri ve Sınai Mülkiyet Hakları
- 5.2. Dağıtım Kanalları
- 5.3. Tüketici Tercihleri
- 5.4. Ambalaj, Paketleme ve Etiketleme
- 5.5. Yanlış Bilgilendirme
- 5.6. Paket ve Ambalajlama
6. GTİP Bazında ABD- Türkiye Ev Tekstil İthalatı ve İhracatı

VI. BÖLÜM

İŞADAMLARIN PAZARDA DİKKAT ETMESİ GEREKEN HUSUSLAR

- A. Sonuç
- B. Kaynakça

BİRİNCİ BÖLÜM

AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETİ

A. Tarihçesi

Amerika kıtasının 1492’de keşfinden sonra İspanya, Portekiz, Fransa, İngiltere bu kıtada toprak sahibi oldular. İngiltere başta olmak üzere çeşitli Avrupa ülkelerinden gelen göçmenlerin oluşturduğu kolonilerin sayısı 18. yüzyılın ortalarında 13’e yükselmiş ve bu koloniler ABD’nin temelini oluşturmuştur. İngiltere Krallığına bağlı olan koloniler, İngiliz Kralı’nın tayin ettiği bir vali tarafından yönetiliyordu. 1756–1763 yılları arasında İngiltere’nin Avusturya, Fransa ve Rusya İttifakıyla yaptığı savaşlar (Yedi Yıl Savaşları) mali durumunun bozulmasına neden olmuştur. İngiltere’nin mali durumunu iyileştirmek amacıyla yeni vergiler koyması Amerika’daki kolonilerin tepkisine sebep olmuş ve 1774’te toplanan 1. Filedelfiya Kongresi’nde İngiltere Krallığı’na karşı savaşa karar verilmiştir. 1776’da yapılan 2. Filedelfiya Kongresi’nde 13 koloni bağımsızlıklarını ilan etmiştir. Fransa, İspanya ve Hollanda’dan yardım alan koloniler İngilizleri barış anlaşması yapmaya zorlamış olup, 1783’te Versay Barış Antlaşması imzalanmıştır. Bu anlaşma ile İngiltere Krallığı 13 koloninin bağımsızlığını tanımıştır. 1787’de bir araya gelen 13 koloni, içişlerinde serbest olmak şartıyla Amerika Birleşik Devletleri’ni kurmuşlardır. Müteakiben birliğe 37 yeni eyaletin eklenmesiyle eyalet sayısı 50’ye yükselmiştir.

GENEL BİLGİLER (2011)

Resmi Adı	:	Amerika Birleşik Devletleri
Başkenti	:	Washington D.C.
Yüzölçümü	:	9.826.630 km ² (9.161.923 km ² kara + 664.707 deniz)
Nüfusu	:	Yaklaşık olarak 310 milyon civarındadır.
Dil:	:	%82.1 İngilizce, %10.7 İspanyolca, %3,8 Diğer Indo-European, % 2,7 Asya ve Pasifik adaları dilleri, % 0.7 Diğer
Devlet Başkanı	:	Barrak Hussein OBAMA (20 Ocak 2009'dan itibaren)
Yönetim Şekli	:	Amerika Birleşik Devletleri (ABD) anayasal Federal cumhuriyet sistemi ile yönetilmektedir. Ülke 50 eyalet, 1 bölge ve bağlı adalardan oluşmaktadır.

Siyasi Partileri	:	Demokratik Parti, Yeşiller, Özgürlükçü Parti Cumhuriyetçi Parti
Ortlama Yaşam Süresi	:	78.2 (Erkekler: 75.8, Kadınlar: 80.8)
Para Birimi	:	A.B.D. Doları
Dini Yapısı	:	%52 (Protestan), %24 (Katolik), %2 (Mormon), %1 (Musevi), %1 (Müslüman), %10 Diğerleri ve %10 Ateist
Etnik Gruplar:	:	% 79,96 beyaz, % 12.85 siyah, % 4.43 Asya, % 0,97 Amerindian ve Alaska kökenli, % 0,18 Havai ve diğer Pasifik Adaları ve 1,61 İki ya da daha fazla ırklı
Mesai Saatleri ve Günleri	:	ABD’de mesai günleri Pazartesi-Cuma beş gündür. Çalışma saatleri ise, kuruluşlar arasında farklılıklar göstermekle birlikte, genel olarak 8:30 - 17:30’dur.
Büyük Eyaletler	:	Teksas, Kaliforniya, Illinois, New York, Florida
Türkiye ile Saat Farkı	:	- 7 saat (Doğu Kıyısı) -10 saat (Batı Kıyısı)
İklim	:	Genelde ılıman, güneye doğru tropikal iklim hakimdir.
Oy Kullanma Yaşı	:	18 yaş
Uluslararası Telefon Kodu	:	Uluslararası telefon kodu (1)’dir.
En büyük 10 Kenti	:	New York City, New York, Los Angeles, California Chicago, Illinois, Houston, Texas, Philadelphia, Pennsylvania, Detroit, Dallas-Forth Worth, San Diego, CaliforniaDallas, Texas, San Jose, California

Üyesi olduğu Kuruluşlar : AfDB, ANZUS, APEC, Arctic Council, ARF, AsDB, ASEAN (dialogue partner), Australia Group, BIS, BSEC (observer), CBSS (observer), CE (observer), CERN (observer), CP, EAPC, EBRD, FAO, G-5, G-7, G-8, G-10, IADB, IAEA, IBRD, ICAO, ICC, ICRM, IDA, IEA, IFAD, IFC, IFRCs, IHO, ILO, IMF, IMO, Interpol, IOC, IOM, ISO, ITU, ITUC, MIGA, MINUSTAH, NAFTA, NATO, NEA, NSG, OAS, OECD, OPCW, OSCE, Paris Club, PCA, PIF (partner), SAARC (observer), SECI (observer), SPC, UN, UN Security Council, UNCTAD, UNESCO, UNHCR, UNITAR, UNMEE, UNMIL, UNMOVIC, UNOMIG, UNRWA, UNTSO, UPU, WCL, WCO, WHO, WIPO, WMO, WTO, ZC

Resmi Tatiller :

Yeni Yıl	:1 Ocak
Noel	:25 Aralık
Şükran Günü	:Kasım ayının dördüncü Perşembe günü
Ulusal Bağımsızlık Günü	:4 Temmuz
Martin Luther King Günü	:Haziranın üçüncü Pazartesi günü
Başkan'ın Günü	:G. Washington, A. Lincoln'un doğum günleri anısına her yıl şubat ayının üçüncü Pazartesi günü
Memorial day (Anma Günü)	: Mayısın son Pazartesi günü
İşçi Bayramı	: Eylülün birinci Pazartesi günü
Colombus Günü	: Ekim ayının ikinci Pazartesi günü
Veterans (Armistice) Günü	: 11 Kasım

B. Siyasi ve İdari Yapı

ABD, çoğulcu demokrasiye dayalı başkanlık sistemiyle yönetilen federal bir cumhuriyettir. Federal devlet yapısı 50 Eyalet ve başkent Washington D.C'yi (District of Columbia) içermektedir. Federal sistem uyarınca federal yönetim ile içişlerinde serbest olan eyalet yönetimlerinin görev, yetki ve sorumlulukları Anayasa'da tanımlanmıştır.

Kuvvetler ayrılığı prensibi hakimdir. ABD Başkanı, yürütmenin başı olarak Federal Hükümet kurum ve kuruluşlarına yönelik politikaları belirler ve yürütülmesini sağlar. Buna ilaveten, yasal olarak Başkan gümrük, vergiler ve diğer ticari konularda karar vermek ve tedbirler almak konusunda yetkili kılınmıştır. ABD Kongresi, ABD Senatosu ve Temsilciler Meclisi olmak üzere iki ayrı yasama biriminden oluşmaktadır.

Senato, her bir eyaletten 2 üye olmak üzere toplam 100 sandalyeden oluşmaktadır. Son Senato seçimleri 4 Kasım 2008 tarihinde yapılmış olup, bir sonraki 2010 yılı Kasım ayında gerçekleştirilecektir. Toplam 435 sandalyeden oluşan Temsilciler Meclisi'nin görev süresi 2 yıldır. ABD'de son başkanlık seçimi 4 Kasım 2008 tarihinde gerçekleştirilmiş olup, bir sonraki seçim 6 Kasım 2012 tarihinde gerçekleştirilecektir. 4 Kasım 2008 tarihinde yapılan seçimlerde Barack Obama oyların % 52,4'ünü, John McCain % 46,3'ünü almıştır.

Barack H. Obama ABD Başkanı ve Hükümet Başkanı olarak, Joseph R. Biden ise Başkan Yardımcısı olarak 20 Ocak 2009 tarihinden bu yana görev yapmaktadırlar. ABD'nin eyaletleri; District of Columbia, Alabama, Alaska, Arizona, Arkansas, California, Colorado, Connecticut, Delaware, District of Columbia, Florida, Georgia, Hawaii, Idaho, Illinois, Indiana, Iowa, Kansas, Kentucky, Louisiana, Maine, Maryland, Massachusetts, Michigan, Minnesota, Mississippi, Missouri, Montana, Nebraska, Nevada, New Hampshire, New Jersey, New Mexico, New York, North Carolina, North Dakota, Ohio, Oklahoma, Oregon, Pennsylvania, Rhode Island, South Carolina, South Dakota, Tennessee, Texas, Utah, Vermont, Virginia, Washington, West Virginia, Wisconsin, Wyoming'dir.

C. Nüfus ve İşgücü Yapısı

ABD İstatistik Bürosu'nun (U.S. Bureau of Census) tahminlerine göre ABD nüfusunun sürekli biçimde artarak 2010 yılında 309 milyon, 2020'de 336 milyon, 2050 yılında 394 milyon olması beklenmektedir. Beyaz nüfus toplam nüfusun üçte ikisini oluşturmakta olup, 2050 yılında bu oranın yüzde elliye düşeceği tahmin edilmektedir. Hızla büyüyen Hispanik (Latin Amerika kökenli İspanyolca konuşan) nüfusun 2020 yılında toplam nüfusun %18'ini oluşturacağı tahmin edilmektedir.

GSYİH'nın büyük kısmının özel tüketim harcamalarına ayrıldığı ve özel sektör sabit sermaye yatırımlarının tüketime oranla daha düşük kaldığı ABD'de kişi başına milli gelir 45.000 Dolar'ın üzerindedir.

Asya ve Latin Amerika'dan gelen göçmenlerin California, Teksas ve Florida'ya yerleşmeleri ve iç göç süreci ile ekonomik kaynaklar batı ve güneye kaymaktadır. 1990'lı yıllarda ABD doğumlu vatandaşların %40'ının doğdukları eyaletten ayrı bir eyalette yaşamaya başlamaları ile iç göç süreci hızlanmıştır. İç göç, 30'lu yaşlardaki ABD vatandaşlarının daha yüksek gelir elde etmek için aileleri ile birlikte eyalet değiştirmeleri, 20'li yaş grubundakilerin kariyer edinme ve ekonomik fırsatları değerlendirme amacı ile Vaşington veya Oregon'u tercih etmeleri ile açıklanmaktadır.

D. Coğrafi Konum

Kuzey Atlantik ve Kuzey Pasifik okyanuslarına sınırı olan ABD, Kanada ve Meksika'nın arasında yer almaktadır. Ülkenin Kanada ile 8.893 km (Alaska ile 2 477 km'lik sınır dahil) ve Meksika ile 3.141 km uzunluğunda sınırı bulunmaktadır. Yüzölçümü bakımından dünyanın 3. en büyük ülkesi olan ABD, Güney Amerika ve Rusya Federasyonu'nun yarısı, Afrika Kıtası'nın onda üçü, Avrupa Birliği alanının da iki katı kadar karasal alana sahiptir. ABD topraklarının en yüksek noktası 6,198 metre ile McKinley Dağı, en alçak noktası -86 metre ile Ölüm Vadisi'dir. Orta bölgelerde ova ve düzlükler, batıda dağlar, doğuda tepeler ve alçak dağlar, Alaska'da nehir yataklarının oluşturduğu geniş vadiler ve engebeli araziler, Hawaii'de de volkanik coğrafi yapısı gözlemlenmektedir.

E. İklimi

Çok geniş bir coğrafyaya yayılan ABD'nin farklı bölgelerinde farklı iklim özellikleri görülmektedir. Genelde ılıman olan iklim, güneye doğru tropikal özellikle göstermektedir. Hawaii ve Florida'da tropik, Alaska'da kutup iklimi gözlenirken Mississippi Nehri'nin batısındaki büyük düzlüklerde yarı bozkır iklimi hakimdir. Ocak ve Şubat aylarında Rocky Dağları'nın doğu eteklerinden esen ılık rüzgarlar zaman zaman kuzeybatıda hakim olan soğuk kışların etkisini azaltmaktadır. Federal Başkent Vaşington'da en sıcak ay Temmuz (21-31°C), en soğuk ay Ocak (-3-6°C), yağmur yağışının en bol olduğu ay Ağustos, en kurak ay Şubat ayıdır.

F. Doğal Kaynaklar ve Çevre

ABD topraklarının %5'i şehir ve yollardan, %26'sı ekilebilir araziden, %21'i ormanlardan ve %21'i diğer alanlardan oluşmaktadır. ABD, çok çeşitli iklim yapısına ve çöl, dağ, orman anlamında çeşitli topografyaya sahiptir. Michigan ve Superior gölleri, 50.000 km² alana sahip göller olup, Missouri (4.090 km) ve Mississippi (3.770 km) en uzun nehirleridir. Doğal afetler açısından ABD önemli risk altındadır. Özellikle tropikal fırtınalar Haziran ayından Kasım ayı sonuna kadar Florida ve Körfez çevresinde büyük zararlara ve su basmalarına neden olmaktadır. Batı sahillerinde özellikle Kaliforniya'da deprem ve sarsıntılar sıklıkla yaşanmaktadır.

Batı eyaletlerinde neredeyse her yıl büyük orman yangınları yaşanmakta olup, hektarlarca orman alanı zarar görmektedir. Orta bölümde yer alan eyaletler açısından en büyük risk ise şiddetli kasırgalardır. Diğer taraftan doğu sahillerinde çeşitli yıllarda susuzluk büyük bir sorun olarak yaşanmıştır. Bununla beraber, ülkede doğal afetler, son derece iyi organize edilmiş erken uyarı ve ilk yardım sistemi ile daha az zararla atlatılır hale gelmiştir.

ABD'nin sahip olduğu başlıca doğal kaynaklar; kömür, bakır, kurşun, molibden, fosfat, uranyum, boksit, altın, demir, civa, nikel, gümüş, tungsten, çinko, petrol ve doğal gazdır. Doğayı koruma konusunda bilincin oluşması sonucu hava ve su kirliliğine karşı ve nesli tehlikeye giren hayvanlar için çevre korumacı düzenlemelerin ve önlemlerin alınmasıyla ABD'de su ve havanın kalitesi giderek artmıştır. Havada bulunan karbon-monoksit gazı ve sülfür-dioksit gazları 1970'lerdeki düzeyine kıyasla ciddi oranında azalmıştır. Dünya nüfusunun %5'ine bile sahip olmayan ABD, dünyadaki toplam karbondioksit kirliliğinin %25'ini üretmektedir. ABD, Birleşmiş Milletleri İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi kapsamında 1997 yılında imzalanan ve sanayileşmiş/gelişmiş ülkelerin sera gazı salınımlarının 2008-2012 yılları arasında 1990 düzeyinin %5,2 altına çekilmesini hedeflemekte olan Kyoto Protokolü'nu daha önce imzalamış olmasına rağmen reddetmektedir. ABD tarafı daha az maliyetli, Çin ve Hindistan gibi gelişmekte olan ülkeleri de kapsayan ve gaz salınımlarına ilişkin daha etkin bir program istemektedir.

G. Dahil Olduğu Uluslararası Anlaşmalar

ABD, DTÖ çerçevesinde yürütülen çok taraflı ticaret müzakerelerinin de önde gelen aktörlerinden birisidir. ABD'nin taraf olduğu çok taraflı Serbest Ticaret Anlaşmaları, NAFTA, Kuzey Amerika Serbest Ticaret Anlaşması olarak bilinen anlaşmadır. Bu anlaşmanın tarafları; **Kanada, ABD ve Meksika'dır**. 1 Ocak 1994'te

yürürlüğe giren NAFTA kapsamında, söz konusu üç ülke arasındaki ticaret ve yatırımlar liberalize edilmiş, ilk kez yabancı şirketlere, anlaşma ülkelerini uluslararası tahkim kurullarında tek taraflı olarak dava etme hakkı tanınmıştır. Bu anlaşma; ABD, Kanada ve Meksika'ya 10 trilyon dolar büyüklüğünde bir pazara giriş imkanı sağlamamıştır. Bunun yanında NAFTA anlaşması uyarınca bazı tarım ürünleri bir süre daha korumacılık kapsamında bırakılmak kaydıyla üye ülkeler arasındaki ticarete uygulanan gümrük vergileri bazı istisnalar dışında belirlenen süreç içinde sıfırlanacaktır. NAFTA'nın asıl amaçlarından birisi de söz konusu üç ülke arasındaki ekonomik uçurumların kapatılarak Kuzey Amerika kıtasında toplu halde ekonomik ve toplumsal istikrar kazandırabilmektir. NAFTA sadece gümrük vergilerini kaldırmakla kalmamış, ABD, Meksika ve Kanada'nın bu ülkelere gelen yatırımcılara yerli firmalarla aynı hakları tanınmasını sağlamıştır. n (NAFTA) getirdiği olanaklarla dış pazarlara açılmaya başlamıştır.

Orta Amerika ve Dominik Cumhuriyeti Serbest Ticaret Anlaşması (CAFTA-DR)'dir. CAFTA, Kosta Rika, El Salvador, Guatemala, Honduras ve Nikaragua'yı kapsamaktadır. Diğer taraftan ülkenin ikili STA imzaladığı ülkeler Avustralya, Bahreyn, Şili, İsrail, Ürdün, Fas, Peru, Umman Sultanlığı ve Singapur'dur. Ayrıca, Kolombiya, Panama ve Güney Kore ile müzakereler tamamlanmış; ancak bu ülkeler ile STA'lar henüz Kongre tarafından onaylanmamış ve yürürlüğe girmemiştir.

Malezya, Tayland, Birleşik Arap Emirlikleri ve Güney Afrika Gümrük Birliği (Botswana, Lesotho, Namibia, Güney Afrika Cumhuriyeti ve Swaziland) ile müzakereler devam etmektedir. Serbest Ticaret Anlaşmaları hakkında detaylı bilgiye, ABD Ticaret Temsilciliği'nin <http://www.ustr.gov/trade-agreements/free-trade-agreements> adresinden ulaşılması mümkündür. Söz konusu gelişmeler, bir yandan ABD'nin ithalatında liberalizasyona yol açarken, diğer yandan ABD mallarının üçüncü ülkelerde karşılaştıkları dış ticaret engellerini ortadan kaldırarak ABD ihracatının artırılabilmesi için elverişli bir ortam yaratılmasına neden olmuştur. Bu durum, ekonomide bir çok endüstride var olan oligopolistik yapının kırılmasına ve firmaların artan maliyetlerini azaltma yönünde, teknolojik ilerleme de dahil olmak üzere, gerekli tedbirleri almalarına yol açmış ve dolayısıyla maliyetlerde yaşanan artış fiyatlara doğrudan yansıtılmamıştır.

2008 yılında ABD'nin tüm Serbest Ticaret Anlaşması ortaklarına yaptığı ihracat %8 oranında artış kaydetmiş ve 456,3 milyar dolara ulaşmıştır (ABD'nin toplam ihracatının %38'i). Anılan STA ülkelerinden ABD'ye yapılan ithalat tutarı ise 2008 yılında %4,7 oranında artmış ve 625,8 milyar dolara ulaşmıştır. (ABD'nin toplam ithalatının %30'u) Diğer taraftan, ABD, Türkiye dahil birçok ülkeyle, ikili yatırım ve ticareti teşvik etmek amacıyla yatırım anlaşmaları yapmıştır. Bu anlaşmalar genellikle ithalat ve ihracatı olumlu etkilemekle beraber "en çok tercih edilen" ülke statüsünü de güçlendirmektedir. Bu anlaşmaların diğer faydalarının arasında iş atılımlarının, uluslararası kadro transferlerinin, uluslararası finansal, para ve bankacılık işlemlerinin kolaylaştırılması ile patent, marka ve telif haklarının korunması da sayılabilir. Yabancı yatırımcılara ABD'deki yatırımlarını gerçekleştirmeden önce bu tür anlaşmaların getirdiği imkanları ve kısıtlamalarını gözden geçirmeleri tavsiye edilmektedir.

II. BÖLÜM

ABD EKONOMİK DURUMU

ABD dünyanın en büyük ekonomisi ve aynı zamanda dünyanın en büyük pazarıdır. İhracat ve ithalat hacmi diğer ülkelere kıyasla daha fazla olmasına rağmen, GSYİH içindeki payı karşılaştırmalı olarak daha azdır. ABD, 2,5 trilyon doları aşan dış ticaret hacmi ile bütün ülkeler için önemli bir dış ticaret ortağı konumdadır. İthalat hacmi düşünüldüğünde uluslararası pazarlar arasındaki konumu ve tedarikçi ülkeler açısından önemi daha da anlaşılmaktadır.

Temel Ekonomik Göstergeler (2011 yılı itibarıyla)

GSYİH	14,12 Trilyon Dolar (\$)
Kişi Başı Milli Gelir	46,400 (\$)
Enflasyon Oranı	% -0,3
İşsizlik Oranı	% 9,3
İhracat	\$ 1.069 Trilyon (\$)
İthalat	\$ 1.563 Trilyon (\$)
Dış Ticaret Hacmi	\$ 2,6 Trilyon (\$)
Başlıca İhracat Ortakları	Kanada (19,37%), Meksika (12,21%), Çin (6,58%), Japonya (4,84%), İngiltere (4,33%), Almanya (4,53%)
Başlıca İthalat Ortakları	Çin (19,3%), Kanada (14,24%), Meksika (11,12%), Japonya (6,14%), Almanya (4,53%)
Başlıca İhraç Ürünleri	Tarım Ürünleri, Organik Kimyasallar, Telekomünikasyon Ekipmanları, Bilgisayarlar, Motor Parçaları
Başlıca İthalat Ürünleri	Tarım Ürünleri, Sıani Girdiler, Sermaye Malları, Tüketici Malları (Otomobil, Tekstil, Mobilya)
İhracat Yaptığı Ülkeler	Kanada, Meksika, ÇHC, Japonya, İngiltere, Almanya, Hollanda, Kore, Fransa, Brezilya ve Türkiye 28. ülkedir.
İthalat Yaptığı Ülkeler	ÇHC, Kanada, Meksika, Japonya, Almanya, İngiltere, Kore, Fransa, Tayvan, Venezuela ve Türkiye 48. ülkedir.

Diğer Ekonomik Göstergeleri

İnternet Kullanıcı Sayısı (milyon)	223 (2008)
Cep Telefonu Kullanıcı Sayısı (milyon)	255 (2007)
Otoyol uzunluğu	6,465,799 km (2007)
Demiryolu uzunluğu	226.612 km (2005)
Petrol boru hatları	244.620 km (2006)
Doğal gaz boru hatları	548.665 km (2006)
Su yolu uzunluğu	41,009 km (19,312 km ticari amaçlı kullanılmakta)

Kaynak: CIA

ABD, 300 milyonu aşan nüfusu ve 14 trilyon Dolar'ı aşan GSYİH'si ile dünyanın en büyük ve önemli pazarlarından biridir. Ülke, dünyanın en büyük ithalatçısı olma özelliğinin dışında, dünyanın en büyük doğrudan yabancı sermaye kaynağı konumu ile hem gelişmiş hem de gelişmekte olan ülkelerin yöneldiği bir hedef pazardır. ABD ekonomisi, dünya ekonomisini birebir etkileme gücüne sahip olması nedeniyle de dünyada önemli ve belirleyici bir ekonomidir.

ABD'de 2007 yılında başlayan kriz, 1929 büyük buhranından bu yana görülen en ağır ve en derin kriz niteliğinde olmuştur. Ülke 2009 yılında bir taraftan ekonomik resesyon bir taraftan da artan işsizlik ile mücadele etmiş, 2010 yılında ise yavaş yavaş krizden çıkış trendine geçmiştir. 2011 yılı başı itibarıyla FED'in kendisine bağlı 12 bölgeden aldığı ekonomik verilere dayanarak hazırladığı "Bej Kitap" adlı rapora göre, ekonomik faaliyet ocak ve şubat ayı başında hafif ve ılımlı arasında değişen hızda artmaya başlamıştır. Bu bölgelerden Kansas City ve San Francisco'da ekonomideki genişleme daha fazla yükselirken, Boston ve Philadelphia'da koşullar düzelmeye başlamıştır. Chicago'da ise ekonomik faaliyette artış olmasına rağmen, bu artış önceki dönemde olduğu kadar güçlü gerçekleşmemiştir. Yine 2011 yılı Ocak-Şubat döneminde, Richmond ve Atlanta hariç bütün bölgelerde perakende satışlar bir yıl önceye göre artmış, özellikle otomobil satışlarında yükselme görülmüştür.

Konut sektöründe ise satışlar ve inşaat bütün bölgelerde düşük seviyelerde kalmaya devam ederken ticari emlak sektöründe düzelmeye işaretleri görülmektedir. FED'in 11 bölgesinde imalat sektöründe faaliyetlerde düzelmeye görülürken, sadece St. Louis bölgesinde bazı fabrikaların kapanması nedeniyle imalat sektöründe düşüş kaydedilmiştir. Diğer taraftan imalatçılar ve perakendecilerin artan girdi maliyetleri nedeniyle fiyatlarını artırma çabasında oldukları, istihdam piyasası koşullarının ülke genelinde mütevazı iyileşme göstermeye devam ettiği görülmektedir.

Dünya çapında kapitalist ekonomik sistemin en büyük örneği olarak gösterilen ABD ekonomisinde, üretim ve hizmetlerin büyük bir bölümü özel sektör tarafından sağlanmakta (%70) olup, dünya çapında kamunun ağırlığının bu kadar az olduğu başka bir ekonomi bulunmamaktadır. Amerikan ekonomisinde yapısal olarak rol oynayan iki temel unsur bulunmaktadır. Bunlardan ilki zengin doğal kaynakları, diğeri ise nitelikli işgücüdür. ABD, verimli toprakları, zengin mineral yatakları, elverişli iklim koşulları ve diğer doğal kaynakları ile ekonomik büyümenin sağlanması açısından çok uygun bir ortama sahiptir.

ABD, aynı zamanda, iletişim ve bilgi teknolojileri alanında "kolay uyum sağlayabilen ve yetenekli" işgücünün eğitimine de büyük önem vermektedir. Tüm dünyada "beyin göçü" olarak adlandırılan, bilim ve teknoloji dallarında eğitim almış yetenekli ve zeki gençlerin ABD ekonomisine kazandırılması, sorunların çözümünde anahtar rolü olan bir araç olarak görülmektedir. Yeni ekonomi kavramı çerçevesinde bilgi ve iletişim teknolojileri (ICT), hizmet sektörünü ekonominin en önemli bileşeni haline getirmiştir.

Ekonomiye yön veren başlıca sektörler: motorlu taşıtlar, uzay ve havacılık, iletişim, kimyasallar, elektronik ve bilişim (IT) sektörüdür. 1990'lı yıllarda yaşanan teknolojik dönüşüm ile birlikte geleneksel imalat sanayinin bir bölümü yüksek teknoloji ve iş gücü verimliliğine uyum sağlamıştır. Ancak ithal girdi düzeyi yüksek mamul mallar

üreten sektörler ciddi zorluklarla karşılaşmış olup, üretimlerini daha düşük maliyetli ülkelerde sürdürme yoluna gitmişlerdir. Diğer taraftan, tarım ve hayvancılık yüzde olarak küçük bir orana sahip görünmekle birlikte oldukça verimlidir.

1. Ekonomi Politikaları

Dünya ekonomisinin büyüme motoru olan ABD'nin izlemekte olduğu ticaret ve yatırım politikaları gerek gelişmiş, gerekse gelişmekte olan tüm ülkeler tarafından her zaman çok yakından ve dikkatle izlenmektedir. Başkan tarafından önerilen ve Kongre'de kabul edilen yıllık bütçe, uygulanacak maliye politikalarını da içermektedir. Mali yıl Ekim ayında başlayıp, Eylül ayında sonlanmaktadır.

1990'lı yıllarda çok sıkı mali politikalar uygulanmıştır. 11 Eylül olayları, zaten zayıflamakta olan ABD ekonomisine bir darbe daha vurmuştur. Vergi kesintileri ve sağlık harcamalarındaki artış ülkenin maliye ve para politikaları içinde önemli gündem konuları haline gelmiştir. 2006-2007 yıllarında yaşanan iyileşmenin ardından 2008 yılında derinleşen kriz ile özellikle sosyal güvenlik alanında yeni bir çıkmaza girilmiştir. Para politikaları hükümetten bağımsız olarak Merkez Bankası tarafından düzenlenmektedir.

Dünyanın en güçlü parası olan doları basan ABD için cari açığın finansmanı sorunu, güçlü doğrudan ve portföy yatırımı şeklinde gelen yabancı sermaye yatırımları nedeniyle şimdilik ciddi sorun teşkil etmemektedir. Ancak ABD dolarının mevcut etkinliğini yitirmesi, başka para birimlerinin (örneğin Avro) piyasalarda geçerli ve belirleyici hale gelmesi, özellikle enerji (petrol, doğal gaz) ve emtia piyasalarında ABD Doları yerine başka para birimlerinin kullanılmaya başlanması, ABD ekonomisi için büyük bir sorun oluşturabilecektir. Küresel krizin bütün dünyada etkisini iyice hissettirmesiyle, ABD Doları ile Hazine kağıtlarının yatırımcılar nezdinde yeniden dünyadaki en güvenli yatırım aracı olarak görülmesi üzerine, ABD Doları tekrar değer kazanmaya başlamıştır. Ekonomi politikaları halen krize odaklı olup, iyileştirme amaçlıdır. Zayıf ekonomi ve vergi teşvikleri 2010-2011 kamu maliyesi açısından ciddi tehditler taşımakta, bu da dikkatlerin vergi konsolidasyonu üzerinde yoğunlaşmasına neden olmaktadır. 2009 yılında %2,6 oranında küçülen ABD ekonomisi 2010 yılında %2,8 oranında büyüme göstermiştir.

2. Hayat Standardı ve İşsizlik

ABD gelir dağılımı eyaletler bazında farklılıklar göstermektedir. Sanayi üretiminde Kuzey-doğu'nun üstünlüğü özellikle 1990'lardan itibaren gerileme gösterse de ekonomideki ağırlıkları hala fazladır. Ağır sanayi üretiminden verimliliği yüksek hafif sanayi üretimine geçişle birlikte batı ve güney eyaletleri de ekonomiden daha çok pay almaya başlamışlardır. GSYİH'sı neredeyse İtalya kadar olan Kaliforniya'yı büyüklük açısından Teksas, New York, Florida ve İllinois izlemektedir.

2008 yılında bir önceki yıla göre en fazla büyüme gösteren eyaletler Wyoming (%11,9), Kuzey Dakota (%9,4), Oklahoma (%7,4), Alaska (%6,7), Teksas (%6,5) ve West Virginia (%6,5) olmuştur. Büyüme hızı nispeten geride kalan eyaletlerde hem nüfus artış hızı azdır hem de yüksek teknoloji yerine geleneksel tarım ve sanayi

sektörlerinde üretime ağırlık verildiği gözlenmektedir. 2008 yılında global krizin de etkisi ile Florida, Delaware ve Michigan GSYİH bakımından en az büyüme gösteren eyaletler olmuştur.

3. Dış Ticaret Durumu

ABD'nin Dış Ticaret Göstergeleri (Trilyon Dolar)

Yıl	İhracat	İthalat	Hacim	Denge
2008	1,3	2,17	3,47	-865
2009	1,06	1,6	2,66	-547
2010	1,28	1,97	3,25	-691

Kaynak: Trademap

2008 yılında ABD'nin toplam dış ticaret hacmi (mal ticareti) 3,4 trilyon Dolar'a ulaşmıştır. Toplam mal ihracatı 1,3 trilyon Dolar olup, 2007 yılına kıyasla %11,78 oranında artış kaydedilmiştir. Toplam mal ithalatı ise 2007 yılına kıyasla %7,47 oranında artarak 2,2 trilyon Dolar olarak gerçekleşmiştir. 2009 yılında yaşanan küresel krizin etkisiyle ülkenin hem ihracatı hem de ithalatında uzun yıllardan beri ilk kez gerileme yaşanmıştır.

2009 yılında ihracat bir önceki yıla göre %18,7 oranında gerileyerek yaklaşık 1,1 trilyon Dolar düzeyinde gerçekleşmiştir. İthalattaki gerileme ise daha da fazla olmuş, 2008 yılına kıyasla %26 azalan ABD ithalatı 1,6 trilyon Dolar düzeyinde gerçekleşmiştir. 2010 yılında ise ABD'nin ihracatı önceki yıla göre %20,9 oranında artış göstererek yaklaşık 1,3 trilyon Dolar'a ulaşmıştır. Yine 2010 yılında ABD ithalatı %22,9 oranında artış göstererek yaklaşık 2 trilyon Dolar düzeyine ulaşmıştır.

ABD sürekli olarak yüksek miktarda dış ticaret açığı veren bir ülke olmasına rağmen ABD Doları'nın diğer para birimleri karşısında değer kaybetmeye başlaması, ABD'den ihracatı cazip hale getirmiştir. Artan ihracata paralel olarak dış ticaret açığı, 2007 yılında, 2006 yılına kıyasla % 3,2 oranında gerileyerek 854 milyar Dolar olarak gerçekleşmiştir. 2008 yılında ise dış ticaret açığı % 1,3 oranında artarak 865 milyar Dolar olarak gerçekleşmiştir. 2009 yılında ülkenin dış ticaret açığı %37 gerilemiş ve 547 milyar Dolar olmuştur.

2010 yılında ekonomisi krizden kısmen çıkış gösteren ABD'de ithalat artışına paralel olarak dış ticaret açığı önceki yıla göre %26,7 artışla 691 milyar Dolar olarak gerçekleşmiştir.

4. Dış Ticaret Politikası ve Vergiler

4.1. Dış Ticaret Politikası

İthalat Rejimi ABD'nin ithalat politikasının üç temel özelliği şu şekilde sıralanabilir:

- Amerikan halkının ithalat eğiliminin oldukça yüksek düzeyde bulunması,
- Amerikan dolarının uluslararası piyasalarda hakim rolü,

- Mukayeseli olarak ABD iç ekonomik planlamasının yokluğu.

ABD, ithalatının neredeyse tamamını kendi milli parasını kullanarak ödeyen tek ülke olup, diğer ticari ortaklarının aksine cari işlemler açığını (mal ve hizmetler) finanse etmek için ayrıca döviz kazanma çabasına girmemektedir. ABD’de ihracat ve ithalat ile ilgili kurum Amerika Gümrük ve Sınır Koruma Kurumu’dur (U.S. Customs and Border Protection). (<http://www.cbp.gov/>) GTS - Genelleştirilmiş Tercihler Sistemi, UNCTAD/GATT çerçevesinde gelişmekte olan ülkelere gelişmiş ülkeler tarafından sağlanan bir dizi tarife tavizini ifade etmektedir. ABD, GTS kapsamında 131 ülkeye yaklaşık 3474 kalem malın ithalinde gümrük muafiyeti uygulamaktadır.

Söz konusu muafiyetten yararlanabilmek için;

- Ürün GTS listesinde olmalıdır.
- Ürün GTS programı çerçevesinde GTS’den faydalandırılan ülkeler arasında olmalıdır.
- Faydalanan ülke, ilgili üründe GTS’den yararlanabilmelidir.
- Ürün katma değer şartlarını sağlamalıdır.
- Ürün ABD’ye doğrudan faydalanan ülke veya topluluktan ihraç edilmelidir.
- İthalatçı GTS’den yararlanmak istediğini belirtmelidir.

GTS Listeleri’nde yer alan ürünler Armonize Gümrük Cetveline göre listelenmiştir. 2008 yılında Genelleştirilmiş Tercihler Sistemi (GTS) kapsamında toplam 31,7 milyar dolarlık ithalat gerçekleştirilmiştir. Angola, 2008 yılında GTS’den en fazla yararlanan ülke olmuş, anılan ülkeyi Hindistan, Tayland, Ekvator Yeni Gine, Brezilya ve Endonezya izlemiştir. 2008 yılında, Solomon Adaları en az gelişmiş ülke yararlanıcısı olarak belirlenmiş, Kosova ve Azerbaycan ise GTS yararlanıcıları olmaya hak kazanmışlardır. Trinidad ve Tobago’nun ise 1 Ocak 2010 tarihinden itibaren sistemden mezun edilmesi kararlaştırılmıştır.

ABD’de gümrükten mal çıkarmanın iki yolu vardır:

- **Gayriresmi Giriş (Informal Entry):** Bu sistemde daha az resmi işlem ve doldurulması gereken daha az resmi evrak vardır. Sadece gümrük formu doldurarak ödenmesi gereken gümrük vergilerini ödeyerek ihraç edilen mallar gümrükten çıkarılabilmektedir.
- **Resmi Giriş (Formal Entry):** İhraç edilen mallar bazı standartlar ile bazı belgeleri gerektiriyorsa, ilgili belgeler ve doldurulacak resmi evraklar tamamlanarak mallar gümrükten geçirilmektedir. Ancak, 11 Eylül olaylarının ardından ABD limanlarındaki güvenlik önlemleri artırılmış, formaliteler ve kontroller daha da sıkılaştırılmıştır.

5. İhracat Rejimi

ABD, bir yandan serbest ticaret kavramının öncülüğünü yaparken bir yandan da ulusal çıkarları söz konusu olduğunda ulusal yasalarını ön plana çıkarmakta; iç mevzuatına uymadığı veya milli güvenliğini tehdit ettiğini öne sürerek uluslararası camiada kabul görecektir şekilde uluslararası anlaşmalar kapsamındaki istisnai haklarını kullanmaktadır. Özellikle, tarım ve demir-çelik sektöründe aşırı korumacılık uygulayarak yerli üreticiyi uluslararası arenada desteklemektedir. Bu çerçevede, İhracat Geliştirme Programı (EEP) ve Pazar Geliştirme Programı gibi ihracat sübvansiyonlarını uygulamaktadır.

ABD'de ihracata yönelik devlet yardımları, federal ve yerel olmak üzere iki düzeyde yürütülmektedir. Federal düzeydeki yardımlar; Ticaret Bakanlığı, EximBank, Küçük İşletmeler İdaresi, Tarım Bakanlığı, Denizaşırı Özel Yatırım Şirketi, Ticaret ve Gelişme Ajansı ve Dışişleri Bakanlığı tarafından, yerel olarak sağlanan teşvikler ise, eyaletlere bağlı kurumlar tarafından sağlanmaktadır.

İhracatla ilgili olarak alınacak kararlarda Başkan'ın İhracat Konseyi (President's Export Council) ve Sanayi Danışma Programı (Industry Consultations Program) önemli bir yere sahiptir. Uluslar arası ticarete en önde gelen danışma komitesi olan Konseyin amacı; ABD'nin ticarete performansını etkileyebilecek politika ve programlar hakkında tavsiyelerde bulunmak, ihracatın geliştirilmesi için çalışmak, iş çevreleri arasındaki ticaretle ilgili problemlerin çözümüne yardımcı olmak ve iş çevreleri, sanayi, tarım ve resmi kurumlar arasındaki sorunlarda forum görevi yapmaktır. Dış Satım Şirketleri (Foreign Sales Corporations) ise 1984 yılında uygulanmaya başlanan ve firmaların ihracattan sağlanan gelirinin %15-30'unu vergi dışı bırakan bir teşvik uygulamasıdır.

6. Tarifeler ve Diğer Vergiler

6.1. Tarifeler

Malların ABD'ye ulaşmasından önce ithalatçı taraf malın bütün gümrük vergilerini ödemelidir. ABD'nin Armonize Tarife Cetveli çerçevesinde bütün ithal edilen mallar gümrük vergili veya gümrük vergisiz giriş sınıflandırılmasına tabidir. Gümrük vergileri, ad valorem, spesifik veya kombine olarak uygulanabilmektedir. Gümrük vergisi ayrıca menşe ülkeye göre değişmektedir. Malların çoğu en çok kayırlan ülke prensibi çerçevesinde vergilendirilmekte olup, birinci sütundaki Genel Vergi oranlarına tabidir. Bu ülkeler dışında kalan 'normal ticari ilişki' geliştirilmemiş ülkeler, ikinci sütunda yer alan vergilere tabidirler.

Bazı durumlarda gümrük vergisi alınmamaktadır. Bu durumda malın bu kategoriye girdiğini ispatlamak ithalatçının mükellefiyetidir. Bu ürünler 1 numaralı Genel sütununun altında Özel başlığı altında yer alır. Genel Tercihler Sistemi (GTS) çerçevesinde tanınan vergi istisnaları bu özel sütunda yer almaktadır. Tarife cetvelinin 9 numaralı bölümü diğer istisnaları içermektedir. Tarifelerin %31'i sıfır iken, ortalama MFN tarifeleri %5 civarındadır. Tarım ürünlerinde ortalama tarife oranı %10'dur. Tekstil ve konfeksiyonda genelde tarife oranları %15-30 aralığındadır.

Buna rağmen bazı ürünlerde pazara girişi engelleyen kısıtlar fazladır. Bunlardan bazıları aşağıdadır. Gıda ve tarım ürünlerinden et, konserve ton balığı, süt ürünleri, yer fıstığı, şeker ve şeker içeren ürünler, tütün ve tütün mamüllerinde yüksek gümrük vergilerine ek olarak gümrük vergili olarak uygulanan kotolar da pazara girişi zorlaştırmaktadır. Ayrıca süt ürünlerine federal düzeyde verilen birçok destek bulunmaktadır.

İmalat sanayi ürünlerinden ayakkabı (gümrük vergisi ad valorem % 9,8-%11,8 arasında değişmektedir.), deri ürünleri (gümrük vergisi bavulda ad valorem % 13, bayan çantasında % 11,2'dir.), cam ve cam mamulleri (gümrük vergisi ad valorem % 4,6), kol ve duvar saatleri (gümrük vergisi ad valorem % 5,4), saat kapları ve parçaları, seramikten duvar ve yer döşemesi, mutfak ve sofr malzemeleri, kostüm mücevherleri (gümrük vergisi ad valorem % 6,1), mekanik kalemler ve parçaları (gümrük vergisi ad valorem % 4,9) yüksek gümrük vergileriyle korunan sektörlerdir.

6.2. Vergiler

ABD'de vergiler federal, eyalet ve yerel idareler düzeyinde toplanmaktadır. Eyaletlerden bazılarında eyalet vergisi bulunmamakta, bunun yerine yerel vergiler olabilmekte, ya da yerel vergiler bulunmayıp eyalet vergisi bulunabilmektedir. Eyalet ve yerel vergiler tüketim, gelir ve/veya satışlar üzerinden olabilmektedir. Bu vergiler federal düzeyde toplanmamaktadır. Federal düzeyde tüketim vergisi uygulanan ürünler alkol, benzin, ulaşım ve iletişim, ozon tabakasına zararlı kimyasallardır.

Her eyalet ve yerel idare kendi özel vergi kanunlarına ve vergi toplama idaresine sahiptir. Birçok vergi kanununu uygulayabilmek için gelirin kazanıldığı coğrafi bölgenin bilinmesi zorunludur. Yabancı uyruklular faiz, kar payı, kira geliri, aylık ücret gibi ABD'de kazandıkları düzenli gelirlerden vergi vermekle yükümlüdürler. Bu vergilerin en fazla uygulandığı oran % 35'tir. ABD'de ticari faaliyette bulunan yabancı uyruklular kar üzerinden vergiye tabidirler. Yabancı uyruklu şirketlere kar üzerinden uygulanan en yüksek vergi oranı % 35, yerleşik olmayan bireyler için % 39,6'dır. Şirketler ayrıca şubeleri için de vergiye tabi olabilirler.

Türkiye ve ABD arasında Çifte Vergilendirmenin Önlenmesi Anlaşması bulunmaktadır.

6.3. Tarife Dışı Engeller

ABD'nin ticaret ortağı olan ülkelerdeki fikri mülkiyet hakları uygulamalarını değerlendiren 2008 Yılı "Special 301" Raporu yayımlanmıştır. Rapor çerçevesinde 9 ülke Öncelikli İzlenecek Ülkeler listesine alınmış, aralarında Türkiye'nin de bulunduğu 36 ülke ise İzlenecek Ülkeler Listesi'nde yer almıştır. USITC tarafından 2008 yılında 13 yeni antidamping soruşturması başlatılmış ve 32 soruşturma tamamlanmıştır. Tamamlanan 32 soruşturmadan 23'üne ABD Ticaret Bakanlığı tarafından antidamping gümrük vergisi uygulanmasına karar verilmiştir. USITC tarafından 2008 yılında 6 yeni telafi edici vergi soruşturması başlatılmış, ve bu kapsamdaki 7 soruşturma tamamlanmıştır. 2008 yılında ABD Ticaret Bakanlığı ve USITC tarafından 26 "sunset" soruşturması başlatılmış ve 25 soruşturma tamamlanmıştır.

6.4. Ürün Standartları ile İlgili Uygulamalar

ABD’de standartları oluşturan veya oluşturulması sırasında katılan ticari dernekler, bilimsel dernekler, profesyonel birlikler, teknik organizasyonlar, Federal Hükümet ve Ulusal Adalet Enstitüsü gibi birçok farklı grup bulunmakta, dolayısıyla standart türleri de farklı olmaktadır. ABD’de uygulanan standart türleri, performans ve tasarım standartları, gönüllü mutabakat standartları, savunma standartları, de facto standartlar, endüstri standartları, federal standartlar ve Uluslar arası standartlardır. ABD’de sadece gönüllü standart üreten 600’den fazla kuruluş bulunmaktadır.

Hükümet dışında standart üreten en büyük grup ticari dernekler olup, savunma standartları Savunma Bakanlığı tarafından oluşturulmaktadır. Sayıları çok az da olsa kendi başına standart yaratacak pazar gücüne sahip firmalar da bulunmaktadır. Amerikan Ulusal Standartlar Enstitüsü bir özel sektör kuruluşu olup, 1918 yılında standart oluşturan bir kaç kuruluş ve federal ajansların kar amacı gütmeyen federasyonu şeklinde kurulmuştur. Kendi başına standart oluşturmayıp, üye kuruluşların oluşturduğu standartlar üzerinde mutabakata varılan bir kliring odası görevi görmektedir. Ayrıca çeşitli kuruluşlara akreditasyon verme yetkisi bulunmaktadır.

III. BÖLÜM SEKTÖRLER

GSYİH'nin Sektörlere Göre Dağılımı (%)

Sektörler	2009	2010	2011
Tarım	1,2	1,1	1,1
Sanayi	22	22,1	21,7
Hizmetler	76,9	76,8	77,1

Kaynak: EIU- Economist Intelligence Unit, United States of America, Country Forecast, Mart 2011.

1. Tarım ve Hayvancılık

ABD’de tarım ve hayvancılık GSYİH’nin %1’ini teşkil etmekle birlikte global ölçekte karşılaştırıldığında önemli bir üretim potansiyeli söz konusudur. Tarımsal ürün ihracatı toplam üretimde oldukça büyük bir paya sahiptir. Toplam tahıl üretiminin dörtte biri ihraç edilmektedir. Başlıca ihraç ürünleri: mısır, soya fasulyesi, buğday, tütün, pamuk, sorgum, patates, pirinç ve yulaftır. ABD’li üreticiler dünya mısır ve soya üretiminin %40’ını, sorgum üretiminin %25’ini gerçekleştirmektedir. Bu güçlü üretim altyapısı, inovatif gıda işleme sanayisi ve güçlü markaları sayesinde ABD, dünyanın en büyük gıda ihracatçısı olmuştur.

2. Sanayi

ABD, üretim maliyetleri açısından daha ucuz bölgelere kaçan ABD’li firmalara rağmen, yine de dünyanın en büyük imalat sanayisine sahiptir. 1992-2007 yılları arasında işgücü verimliliğindeki artış ile imalat sanayi yaklaşık %4 büyümüş olup, üretimdeki verimlilik ise bu oranın iki katı şeklinde ekonomiye yansımıştır. Özellikle ilaç,

havacılık ve uzay sanayi gibi ileri teknoloji gerektiren lider sektörler, imalat sanayinde önemli yer tutmaktadır. ABD’li kimyasal üreticileri dünyadaki toplam üretimin %30’unu gerçekleştirmektedir.

Bilgisayar ekipmanı, yazılım ve yarı iletken maddelerin üretiminde 70’li ve 80’li yıllarda lider konumunda olan ABD firmaları son dönemlerde yoğun bir rekabet ile karşı karşıyadır. Tekstil gibi geleneksel sektörlerde bir dönüşüm yaşanmış olup, yurtdışında daha düşük maliyetli üretim yapılabilecek merkezler tercih edilmiştir. Motorlu taşıtlar gibi bazı diğer sektörlerde ise, yeni üretim teknikleri ile verimlilik artışı sağlanmış, ancak aşırı kapasite ve özellikle Japon üreticilerin şiddetli rekabeti ile karşı karşıya kalınmıştır.

3. Müteahhitlik Hizmetleri

GSYİH’nin %5’ini oluşturan müteahhitlik sektörü kilit öneme sahiptir. Hükümetin izlediği politikaların da etkisiyle 2007 yılının sonlarında ev sahibi olanların oranı %68 ile dünya standartlarının üstünde gerçekleşmiştir. Ev satın almaların %90’ı “mortgage” kredisi ile gerçekleştirilmiş olup, yaşanan krizin en önemli sebeplerinden olan konut kredileri nedeniyle ev fiyatlarında önemli düşüşler yaşanmıştır.

ABD’de yaşanan ekonomik kriz müteahhitlik sektörünü yurt dışında faaliyetlere yöneltmiştir. Özellikle Afganistan, Rusya, Libya ve Irak gibi ülkelerde yürütülen projelerde Türk ve ABD firmaları arasında güçlü bir işbirliği mevcuttur. Müteahhit firmalar kar elde etmekten çok ayakta kalmaya odaklandıklarından, yeni konut inşaatları 2008 yılında %33, 2009 yılında ise % 39 azalma göstermiştir.

Ulusal Emlakçılar Birliği (National Association of Realtors, NAR) 2010 yılı için %23, 2011 yılı için ise % 42 büyüme tahmini yapmaktadır. Mevcut konut satışları ise 2008 yılında %13 oranında azalmış ancak 2009 yılında %5 oranında büyüme kaydedilmiştir (4.913.000 birimden 5.156.000 birime). 2010 yılında büyüme oranının % 2,7, 2011 yılında ise % 5,3 oranlarında gerçekleşmesi beklenmektedir.

NAR’a göre, 2008 yılında mevcut evler için ortalama fiyatlar 2007 yılındaki 219.000 Dolar düzeyinden 198.100 Dolar’a gerileyerek %9,5 azalma göstermiştir. Aynı dönemde yeni evlerin fiyatları da %6,4 gerilemiştir. 2009 yılında mevcut evler için ortalama fiyat 172.000 Dolar, yeni evler için 215.000 Dolar olarak gerçekleşmiştir. 2010 yılında ise fiyatların sırayla 173.000 ve 211.000 Dolar seviyesinde seyredeceği tahmin edilmektedir.

Bölgeler arasında çok büyük farklılaşmalar görüldüğü için ortalama fiyatların daha yakından incelenmesi gereklidir. Phoenix ve Las Vegas fiyatları, 2000 yılı düzeyinin yaklaşık %10 üzerinde olmakla beraber, beklenen tepe noktalarından %50 daha az değer taşımaktadır. General Motors Corporation ve Chrysler Group LLC firmalarının iflas etmelerinden dolayı, Detroit’teki evler 2000 yılı fiyatlarına göre 30% ucuzdur. Federal Hükümet, doğal olmayan derecede düşük kabul edilebilecek düşük faiz oranlarıyla piyasaya çok büyük destek sağlamaktadır.

Ayrıca Merkez Bankası (FED) yaklaşık 1 trilyon Dolar’lık konut kredisini satın almıştır. Hükümet, krediyle ev alanların evleri satarak kredileri ödemesini engellemeye yardımcı olmak amacıyla ek milyarlarca Dolar harcamaktadır. Bu amaçla 12 Aralık 2009 tarihinde sone eren bir fırsat sunulmuş ve ilk ev sahibi olanlara evin ön

ödemesi üzerinden 8.000 Dolar vergi kredisi sağlanmıştır. Dolayısıyla mevcut piyasa tabanı suni olarak desteklenmektedir.

4. Ulaştırma ve Telekomünikasyon Altyapısı

4.1 Havayolu: Dünyadaki hava taşımacılığının %50'sini ABD'nin yurt içi uçuşları oluşturmaktadır. Ülkenin büyüklüğü nedeniyle şehirlerarası yolculuklarda havayolu tercih edilmektedir. 11 Eylül 2001'deki terör saldırıları ve SARS krizi, havacılık şirketlerinin ciddi mali krizler yaşamasına neden olmuştur. Ülkede toplam 15.095 havaalanı ve 126 adet helikopter pisti bulunmaktadır.

Uluslararası Hava Limanları Konseyi'nin verilerine göre 2008 yılında, Atlanta Hartsfield Havaalanı'ndan 90 milyon yolcu, Şikago O'Hare Havaalanı'ndan 69,4 milyon yolcu, Los Angeles Havaalanı'ndan 59,5 milyon yolcu, Dallas-Forth Worth'dan 57,1 milyon yolcu geçiş yapmıştır. Kargo taşımacılığında öne çıkan havalimanları ise Memphis, Los Angeles ve Miami'dir.

4.2. Karayolu

Karayolu ulaşımında en fazla kullanılan araç, otomobildir. Karayolu taşımacılığı, toplam taşımacılık içinde ağırlıklı paya sahiptir. ABD, toplam 6,5 milyon kilometreyi aşan karayolu ağı ile dünyada 1. sıradadır. Bu yolların 4,2 milyon kilometresi asfaltlanmış olup, 2,3 milyon kilometresi asfaltlanmamıştır. Asfaltlanmış yolların yaklaşık 75.000 kilometrelik kısmı, ekspres otoban olarak kullanılmaktadır.

4.3. Demiryolu

Hava ve karayolu taşımacılığının rekabetine rağmen demiryolları özellikle kısa mesafeli şehir içi taşımacılıkta en fazla kullanılan yoldur. Federal hükümetin desteklediği Amtrak, Boston-New York-Washington koridorunda dünyanın en hızlı treni "Acela" faaliyette bulunmaktadır.

4.4. İletişim

ABD, 150 milyon sabit hat ve 270 milyon mobil hat abonesi ile dünyanın en gelişmiş telekomünikasyon sektörlerinden birine sahiptir. Ülkede 2009 yılı itibarıyla 383 milyon ABD kaynaklı Bilişim Teknolojisi: ABD, yüksek teknolojiye ve verimliliğe sahip firmaları **ile bilişim** sektöründe dünyada öncü ve lider konumdadır. ABD firmalarının sahip oldukları küresel belirleyici rol özellikle bilgisayar üretimi, yazılım ve internet servislerinde ortaya çıkmaktadır. Basın-TV: TV firmaları özel sektöre aittir. 40-50 civarında televizyon istasyonu bulunmakla birlikte, geleneksel olarak; ABC, CBS, NBC, Fox, WB, CW tarafından pazar paylaşılmış durumdadır. The New York Times, The Washington Post, Los Angeles Times ve The Wall Street Journal hem ulusal hem de uluslararası alanda tanınan gazetelerdir.

5. Enerji

ABD, dünyanın en büyük enerji üreticisi, tüketicisi ve net ithalatçısıdır. Dünya sıralamasında petrol rezervleri açısından 13., doğal gazda 6. ve kömürde 1. sırada yer almaktadır. Enerji ithalatının %80'ini ham petrol ve petrol ürünleri oluşturmaktadır. Günlük ham petrol ithalatının 13,47 milyon varil düzeyinde olduğu tahmin edilmektedir. Ham petrol üreticisi ilk beş bölge; Meksika Körfezi, Teksas, Alaska ve California'dır. Doğal gaz üretimi, dünya üretim artış hızının gerisinde kalmakla birlikte, yıllık 582,2 milyar metreküp ile istikrarlı bir durum arz etmektedir. Daha güvenli ve temiz bir enerji kaynağı olması nedeniyle Latin Amerika ve Orta Doğu ülkeleri ABD'nin tedarikçisi haline gelmiştir. Teksas, Oklahoma, New Mexico, Louisiana ve Wyoming doğal gaz üreticisi ilk beş eyalettir. 2009 yılı itibarıyla ABD'nin toplam doğal gaz ithalatının %80'i Kanada'dan yapılmaktadır. Elektrik üreten sanayiler girdi olarak petrol ve petrol ürünlerini değil, kömür ve nükleer enerjiyi seçmişlerdir. Elektrik tüketiminin yılda %2 artışla 2008 yılında yaklaşık 4,11 trilyon kilowatt/saat düzeyine yükseldiği tahmin edilmektedir. Nükleer tesislerin güvenilirliği konusundaki şüpheler nedeniyle kömür üretimi daha hızlı artış göstermektedir.

6. Finansal Hizmetler

ABD ekonomisinde önemli bir yer tutan ve yaklaşık 6 milyon insanın çalıştığı sektör, aynı zamanda dünya lideri olma özelliğini de taşımaktadır. Yasal düzenlemeler, Merkez Bankası (FED), Sermaye Piyasası Kurumu ve Federal Mevzuat Sigorta Şirketi tarafından gerçekleştirilmektedir. New York, finans merkezi olma özelliğini korumakla birlikte; Şikago, Boston, Philadelphia, San Fransisko ve Los Angeles diğer önemli merkezler olarak öne çıkmaktadır. Dünyanın en büyük menkul kıymet borsası olan New York Borsası'nın (New York Stock Exchange, NYSE) 100'den fazla ülkeyi kapsayan 4000 kayıtlı firması ve Dünya Menkul Kıymet Borsaları Federasyonu (World Federation of Exchanges, WFE) verilerine göre 2009 yılı sonu itibarıyla 11,8 trilyon Dolar piyasa değeri bulunmaktadır. ABD çapında pek çok menkul kıymet borsası bulunmaktadır.

7. Perakende Sektörü

ABD pazarı, pek çok üretici ve tüketici örgütünden oluşan, özdenetimi yüksek, oldukça korumacı bir yapıya sahiptir. Belirgin bir pazar kesimlendirmesine ve kesimlere göre çeşitlenen yaygın satış ağına sahiptir. Son derece çetin rekabet koşulları bulunan, sürekli alternatifini yaratması nedeniyle, yakından izlenmesi gereken bir pazar yapısı bulunmaktadır. Perakende dağıtım kanalları çok çeşitlilik göstermektedir (Büyük Perakendeciler, İhtisas Mağazaları, Çok Katlı Mağazalar vb).

Kalite sorunları, hizmet aksaması ve istikrarsızlık gibi konularda son derece hızlı tepki vermektedir. ABD perakende pazarında satış için pazarlama çok önemli bir rol oynamaktadır. Üreticiler yüksek reklam faturaları ödemekten çekinmemektedirler. Mağazaların promosyonlar düzenlemesi de çok yaygın bir uygulamadır. ABD ekonomisinin son iki yıldır yakaladığı hızlı büyüme trendi ve tüketici güven endeksindeki artış gibi konjonktürel gelişmeler ve ABD'de kişi başına düşen milli gelirin yüksekliği, tüketimin yüksek, tasarruf oranlarının düşük olması, hane halkının genelde çift gelirli olması gibi yapısal etkilerle perakende sektörü bir bütün olarak hızla

gelişmeye devam etmektedir. Ancak, sektör alt gruplar halinde incelendiğinde kendi içinde farklı trendlerin varlığı da görülmektedir.

Süpermarket zincirlerinde açık arayla en büyük zincir olan Wal-Mart, sektör için en büyük tehdit olarak algılanmakta, şirket mağaza sayısını hızla artırarak diğer marketlerin coğrafi olarak pazara girmesini engellemeye çalışmaktadır. Diğer taraftan, doğal ve organik ürün satan market zincirlerinin gittikçe daha popüler hale gelmesi sektörü zorlamaktadır. Çok katlı mağazalarda son yıllarda karşılıklı şirket satın almalar ve şirket evlilikleri hız kazanmakta ve çok katlı mağazalar son yıllarda artan şirket zararları nedeniyle bir dönüşüm yapma zorunluluğu içerisinde olup, daha lüks ürünlere yönelim trendi içine girmektedir.

ABD pazarının büyüklüğü, zincir mağazaların büyük ölçekleri ve perakende sektörünün tüketime yönelik hemen her alanda faaliyet göstermesi gibi ABD pazarının kendine has özellikleri nedeniyle, yoğunlaşma biçimlerini ana hatlarıyla alt sektörler bazında incelemek gerekmektedir. Bu çerçevede; Wal-Mart, Costco gibi düşük fiyat ve büyük miktar sunan büyük ölçekli süpermarketler şehir dışlarında ve ABD genelinde yerleşim alanları dağınık olduğu için küçük yerleşim yerlerinin kümelenmediği bölgelere yakın yerlerde, büyük metropollerde ise şehirlerin dış çevresinde yoğunlaşmıştır. Düşük fiyata odaklanma yerine tüketiciye yakın olmanın verdiği avantaja odaklı Safeway gibi daha küçük süpermarketler ise şehir içlerinde yoğunlaşmıştır. Yine aynı şekilde günlük kişisel tüketim ve ilaç gibi ürünlerin satıldığı daha küçük ölçekli “convenience store” veya “pharmacy” ler şehir içindeki işlek merkezlerde bulunmaktadır. Diğer taraftan, ağırlıklı olarak tekstil ürünleri satan “çok katlı mağazalar” genelde büyük metropollerin gelir düzeyi yüksek müşteriye hitap eden merkezlerinde ve “mall” adı verilen, şehirlerin dış çevresinde bulunan alışveriş komplekslerinde yer almaktadır.

Organize Perakende Sektöründeki Başlıca Mağaza Zincirleri

ABD’de bulunan mağaza zincirlerine ilişkin olarak, hacimleri itibariyle ilk dört mağaza zincirini: Wal-Mart Stores, Inc., Costco Wholesale Corporation, Target Corporation ve Sears **Holding** Cooperation firmaları olarak sıralandırmak mümkündür. Diğer taraftan, ABD’nin ilk beş çok katlı mağazası olarak da, JC Penney Company Inc., May Department Stores Co., ve Nordstrom Inc. ve Federated Department Stores Inc. firmaları sıralanabilir. En büyük dört zincir mağaza da dahil olmak üzere olmak üzere, zincir mağaza şirketleri ABD’nin son derece gelişmiş sermaye piyasalarında işlem gören şirketlerdir. Bu nedenle, tam anlamıyla yabancı ve yerel sermayeli ayırımı yapmak teknik olarak mümkün görülmemekle birlikte, daha genel bir değerlendirmeyle bu firmaların büyük çoğunluğunu yerel sermayeli firma olarak değerlendirmek daha doğru olacaktır.

1- Wall Mart Stores, Inc.: 1962 yılında kurulan ve ABD çapında indirimli satış yapan bir mağazalar zinciridir. Firmanın ABD’de 1.100 adet indirimli satış yapan mağazası, 1.900 adet Supercenter’i, 95 “Neighborhood Market”i, üyelik sistemi ile çalışan toptan satışların yapıldığı 575 adet Sam’s Club işletmesi bulunmaktadır. Bir hafta içerisinde bütün dünyada yaklaşık 176 milyon kişiye hizmet vermektedir. ABD dışında uluslararası olarak, Arjantin, Brezilya, Kanada, Çin, Kosta Rika, El Salvador, Almanya, Guatemala, Honduras, Japonya, Meksika, Nikaragua, Portekiz, Güney Kore ve İngiltere’de mağaza işletmeleri bulunmaktadır.

2- Costco Wholesale Corporation: 1983 yılında kurulan, üyelik sistemi ile çalışan ve indirimli fiyatlarla toptan satış yapan bir 'warehouse' zinciridir. Costco, Mayıs 2007 itibariyle, ABD'de 376 adet olmak üzere Meksika, Kanada, İngiltere, Güney Kore, Tayvan ve Japonya'da toplam 510 adet 'warehouse' olarak tanımlanan ve büyük depoları andıran mağazalar işletmektedir. Yaklaşık 132.000 kişiye tam ve part-time iş imkanı sağlamaktadır.

3- Target Corporation: 1902 yılında kurulan şirket ilk mağazasını 1962 yılında Minnesota'da açmıştır. Target Corporation'ın 1.488 mağazası bulunmakta olup, toplam 352.000 kişiye iş imkanı sağlamaktadır. Bu mağazalarda, hazır giyim ürünleri, elektronik eşya, mücevherat, gıda ürünleri, kozmetik-temizlik ürünleri, ev ve mutfak eşyaları gibi değişik ürün grupları satışa sunulmaktadır.

4- Sears, Roebuck and Co.: 1886 yılında kurulan şirket ilk mağazasını 1925 yılında Şikago'da açmıştır. Kendi adı altında ABD, Porto Riko ve Kanada'da mağazaları bulunmaktadır. Sears mağazalarında beyaz eşya, bahçe bakım ekipmanının yanında hazır giyim, altın – gümüş mücevherat ve dekoratif ev eşya satışları da yapılmaktadır.

5- K Mart Corporation : 1962 yılında ilk mağazası açılan Kmart Corporation, Mart 2005'te Sears Roebuck Co. tarafından satın alınmıştır. Yeni firma yapılanmasına göre Kmart mağazaları aynı ad altında işletilmeye devam edilerek, mağazalarında önceden olduğu gibi hazır giyim ürünleri, temizlik malzemeleri, ev tekstili, mutfak ve ev eşyası satmayı sürdürecektir. ABD ve Kanada'da toplam 2.400 mağazası bulunmaktadır. ABD Perakende sektörünün olağanüstü büyük ölçeği ve çeşitliliği nedeniyle satın alma yöntemleri ile ilgili sektörün tamamını kapsayan tek bir cevap olmamakla beraber, en büyük zincir mağazaları incelendiğinde bu zincirlerin satın alma "outsourcing" departmanları bulunmakta ve bu departmanlar genel stratejiyi belirlemekte ve ölçeklerin büyüklüğü ve coğrafi olarak geniş bir alana yayılması nedeniyle yerel satın almalar coğrafi bölgeler bazında "dealer" tabir edilen aracı/toptancılar, ithalata yönelik satın almalar ise dünyanın çeşitli bölgelerinde ve kilit ülkelerdeki satın alma ofisleri ve/veya "dealer"lar kanalıyla yapılmaktadır.

7.2. İhtisas Mağazaları ve Çok Katlı Mağazalar

İhtisas mağazalarına örnek olarak Bed Bath & Beyond, Linens'n Things, Crate & Barrel, Cost Plus, Restoration Hardware, Fortunoff ve benzerleri gösterilebilir. ABD'de yaygın zincirler oluşturan bu grup içinde, konusunda çok çeşit bulunduran türleri (Bed Bath & Beyond, Linens'n Things) olduğu gibi, daha ziyade konseptleri ve keyifli alışveriş ortamları ile bilinenleri de (Crate&Barrel, William Sonoma, Pottery Barn, vb) mevcuttur. Birinci grupta münhasır ürün yanı sıra standart ürünler de satılabilirken ikinci gruba ağırlıklı münhasır ürünler girmektedir. Bu mağazalar, aynı üründen diğer perakendecilere verilmesini istemezler. Bu nedenle bu tür mağazalar, üretim ve ithalat yapılırken tasarım noktasında dahi birlikte çalışılmasını beklemektedir. Katlı mağazalara örnek olarak ise Sears, J.C.Penney, Kohl's, Macy's, Marshall Field's, Bloomingdale's vb. gösterilebilir.

Büyük perakendeciye ve ihtisas mağazalarına pazar payı kaybeden katlı mağazalar birleşme yoluyla güç kazanmaya çalışmaktadır. Daha fiyatlı ürünlerin satıldığı, yoğun markalar arası rekabetin yaşandığı bu alışveriş ortamında kalite, tasarım ve tanınmış marka ile yer almak gerekmektedir. Kendi markalarıyla da (private label)

ürün alan katlı mağazalar farklılaşma ihtiyacında olduklarından özel ürün tekliflerine olumlu yaklaşmakta, ancak giderek fiyatları aşağı doğru zorlamaktadırlar. Bu kategori ile de doğrudan çalışmak mümkün olduğu gibi, ABD’li markalar, ABD’de stil yaratan distribütörler vasıtasıyla da satış yapılabilir.

8. Ev Tekstili Sektörü

ABD ev tekstili endüstrisi son yıllarda yeniden yapılanma sürecine girmiştir. Bu ihtiyaç ABD'nin, ev tekstilinde dünyanın önemli ihracatçılarından biri olmasına karşın, dış pazarlara açılma isteğinden çok, tüketiciye ulaşmada son derece rekabetçi ve gelişmiş bir yapıya sahip olan iç pazardaki perakende sektörünün ihtiyaçlarına daha etkin bir yanıt verebilme gayretinden kaynaklanmıştır. Çünkü, ABD firmaları tarihsel olarak, dünyanın en büyük pazarı olan kendi ülke pazarlarına odaklanmıştır.

ABD’li ev tekstili üreticileri, iç pazarda rekabet avantajı yakalamak için bazı stratejiler geliştirmişlerdir. Bunların en önemlileri firma alımları ve firmalar arası birleşmelerdir. Firmalar bu sayede hem ürün çeşitliliğini hem de üretim kapasitelerini artırmayı amaçlamışlardır. Firmalar yeni üretim teknolojileri, ürün geliştirme ve marka oluşturma konularında yatırımlara büyük önem vermişlerdir. Son on yılda üretim ve bilgi teknolojilerine yapılan yoğun yatırımlarla, firmalar bir taraftan istihdamı azaltırken bir taraftan da verimliliklerini ve kapasitelerini artırmışlardır. Teknolojiye yapılan yatırımlar üretimde ve perakende sektörü müşterilerinin ihtiyaçlarını karşılamada esneklik kazanılmasını sağlamıştır.

ABD ev tekstil endüstrisinin yeniden şekillenmesinde teknolojik yeniliklerin yadsınamaz bir önemi vardır. Özellikle ürün tasarımı, üretim ve pazara ulaşım zincirinde akış hızlandırılmış, verimlilik artışı, kalitenin yükseltilmesi ve ürün çeşitliliğinin geliştirilmesi sağlanmış ve bu sayede üretim maliyetleri düşürülmüştür. ABD ev tekstili pazarı dünyanın en büyük ve en rekabetçi pazarı olup, ülkenin dünya ev tekstili pazarındaki payı yaklaşık %30 civarında bulunmaktadır. Küresel krizin ABD’de konut sektöründe görülen olumsuzluklarla başlaması, akabinde konut sektöründe ve istihdam düzeyinde yaşanan gerileme, başta dayanıklı tüketim malları olmak üzere ev dekorasyonu pazarının da büyük ölçüde daralmasına yol açmıştır. Ev dekorasyonu sektöründe en büyük daralma mobilyalarda görülmüştür. Pazar daralması halı ve diğer yer kaplamalarında ve ev tekstilinde olmuştur. Yukarıda da değinildiği üzere, küresel krizin ortaya çıktığı ülke olarak ABD, tüm sektörlerde olduğu gibi ev tekstili sektöründe de daralma yaşamış, buna bağlı olarak ev tekstili ithalatında da düşüş görülmüştür.

9. Doğrudan Yabancı Yatırımlar

9.1. Doğrudan Yabancı Yatırımların Görünümü

ABD halihazırda dünyanın en fazla doğrudan yabancı sermaye çeken ülkelerinden birisidir. Ayrıca, Amerikan Hazinesi’nin çıkardığı borçlanma tahvilleri ve bonoları bütün dünya yatırımcıları açısından önemli bir yatırım aracıdır. ABD’deki sermaye piyasaları tüm dünya yatırımcılarının sermaye aktardığı piyasalardır. Amerika Birleşik Devletleri genellikle yabancı yatırımcıya konuksever bir yatırım ortamı ile birlikte geniş pazar imkanları sunmaktadır.

Vergi kanunları, haksız rekabet, menkul kıymetlerin halka satışı, tüketicinin korunması, işçi ve göçmen hukuku, telif hakkı, marka ve patent, icra-iflas, gıda, eczacılık ürünleri, çevre ve kirlilik kontrolüne ilişkin düzenlemeler, yabancı yatırımcıyı ilgilendiren federal kanunlar kapsamındadır. ABD hukuk düzeni, federal yargının yanı sıra, eyalet ve yerel hukuk düzenlemeleri üstüne kurulmuş ender bir kanuni sistemdir. ABD’de işletme kurmayı planlayan yatırımcılar belli federal ve eyalet iş teşviklerinden ve yardımlarından faydalanabilmektedir. Örneğin, Ekonomik Kalkınma İdaresi (Economic Development Administration), ABD Konut ve Kentsel Kalkınma İdaresi (U.S. Department of Housing and Urban Development Administration), yerel eyalet kalkınma kurumları ve yerel Ticaret Odaları (Chambers of Commerce) bu türden yardımlar sağlayan kuruluşlar arasındadır. Bu kuruluşların yanı sıra Küçük Ölçekli İşletmeler İdaresi (Small Business Administration) de bu türden yardım sağlayan kuruluşlar arasında sayılabilir.

ABD’ye yönelik yabancı sermaye yatırımlarının büyük bir kısmı başta İngiltere olmak üzere, Japonya, Almanya, Hollanda, Kanada ve Fransa tarafından yapılmaktadır. 1980’li yıllardan itibaren ABD’deki yabancı sermaye yatırımları dikkat çekici boyutta artarken, ABD’nin yurtdışına yönelik yatırımlarında özellikle 2000’li yıllarda dikkate değer artışlar görülmektedir. 2007 yılında 271,2 milyar Dolar olan doğrudan yabancı sermaye girişi, 2008 yılında 316,1 milyar Dolar olarak gerçekleşmiş, 2009 yılında ise 118,6 milyar Dolar’a gerilemiştir.

10. Ülkeler İtibarı ile Doğrudan Yabancı Yatırımlar

10.1. Ülkedeki Serbest Bölgeler (Özel Ekonomik Bölgeler)

Serbest ticaret bölgeleri ABD Gümrük ve Sınırları Koruma Birimi (US Customs and Border Protection) tarafından yönetilmektedir. Kurulmaları için Serbest Ticaret Bölgeleri Kurulu’nun onayı gerekmekte olup, Serbest Ticaret Bölgeleri Kanunu’na tabidirler (<http://ia.ita.doc.gov/ftzpage/grantee/regs.html>). Serbest Ticaret Bölgeleri Kurulu’nun düzenlemeleri, Federal Yönetmelikler Kodu’nun Title 15 başlığı altında, Bölüm 400’de ve ABD Gümrük ve Sınırları Koruma İdaresi Yönetmeliği’nin bölgeler hakkındaki Title 19 başlığı altında, Bölüm 146’da düzenlenmiştir (<http://www.trade.gov/ftz>).

Serbest Ticaret Bölgeleri kamu ve özel sektöre ait kuruluşların sponsorluğunda kurulabilmektedir. Daha önceden ilan edilen ücret tarifeleriyle, belediye hizmetlerine benzer şekilde hizmet verilmektedir. Genel amaçlı bir serbest ticaret bölgesi, kullanıcılara çok uygun fiyatlar ve ulaşım imkanlarıyla donatılmış stoklama ve dağıtım depoları sunmaktadır. Bu bölgelerin çoğu kullanıcılarına kendi yerlerini inşa etme olanağı tanıyan endüstri parklarını da içermektedir. Diğer taraftan alt-bölgeler (subzone) genellikle genel amaçlı serbest ticaret bölgelerinde faaliyet göstermesi mümkün olmayan belirli bir fabrika veya üretim kompleksine benzer hakların tanınması şeklindedir (<http://ia.ita.doc.gov/ftzpage/letters/ftzlist-map.html>).

Serbest ticaret bölgelerine en fazla girişi olan ürünler, araba ve yedek parçaları, ham petrol ve türevleri, elektronik ürünler ve parçaları, makina ve ekipman, bilgisayar, ofis ekipmanları, tekstil, konfeksiyon ve deri, audio-video ekipman, kimyasallar, meyve suyu konsantreleri, tütün metal ve mineral ürünler, mücevher ve saat olmuştur.

IV. BÖLÜM

ÜLKEDE İŞ KURMA MEVZUATI

Dünya genelinde en büyük ekonomiye sahip ve rekabetin en yoğun yaşandığı bu piyasada şirket kurarken, özellikle ekonomik maliyetlerin düşürülmesi açısından çeşitli teşvik mekanizmalarından yararlanılması açısından önem taşımaktadır. ABD'de şirket kurulurken, en önemli husus kurulacak şirketin türüdür. Şirketler, "Ortaklık (Partnership)", "Ticari Şirketler (C veya S Corporations)", "Sınırlı Ortaklık (Limited Partnership)" ve "Sınırlı Sorumlu Şirket (Limited Liability Company)" şeklinde faaliyet gösterilebilmektedir.

Özellikle ortaya çıkması muhtemel hukuki anlaşmazlıkların çözümünde, seçilen şirket türü hukuki prosedürün şeklini değiştirmektedir. Şirketin türüne karar verildikten sonra, şirketin faaliyet göstermesi açısından zorunluluk arz eden önemli hususlar aşağıda sıralanmıştır:

Lisans: Şirketin faaliyet göstermesi için iş yerinin bulunduğu Eyalet Valiliği/Yerel İdare gibi resmi kuruluşlardan alması gereken ruhsattır.

İşveren Kimlik Numarası: Özellikle işçi çalıştırılan şirketler için zorunludur.

Yerleşme Sertifikası: Kiralanacak veya satın alınacak gayrimenkule ait belgedir.

Firma ismi: Kurulacak şirketin belirli bir ismi olması gerekmektedir.

Marka, patent: Şirkete ait telif haklarının korunması ile ilgili olarak belge alınması şirketin yararına.

Vergi: Vergi ödemek için numara almak zorunludur.

ABD'de şirket kurmak isteyen yabancı işadamlarının "oturma" ve "çalışma" iznine sahip olması zorunludur. Şirketin türüne karar verilmesinin ardından; genellikle Eyaletlerin Valilik Ofislerinde faaliyet gösteren ilgili bölüme başvurularak, formların doldurulmasının ardından bu bölümün verdiği "lisans" ile ticari faaliyet gösterme yetkisi alınmaktadır. Şirkette ABD'li bir ortağın bulunması kuruluş aşamasının kolaylaşmasını sağlamaktadır. Şirketin kurulması ve lisansın alınmasının ardından, eğer işadamı şirket ortağı ise E1, şirketin sponsorluğunda yönetici ise H1B vizesi almak üzere vize statüsünü değiştirme talebinde bulunabilmektedir. Her iki vize, aslında ABD'de "geçici çalışma" vizesi olup, sırasıyla 2 ve 3 yıllık kalış süreleri sağlamaktadır.

Vize konularında göçmen işlerinde uzmanlaşmış avukat veya danışmanlık firmaları ile temasa geçilmesi tavsiye edilmektedir. ABD genelinde yabancı uyrukluların mülk edinmesinde herhangi bir kısıtlama bulunmamaktadır. Gayrimenkul alım satım işlemleri "emlakçı" şeklinde nitelendirilebilecek firmalar aracılığıyla yapılmakta, hem alıcı hem de satıcı bu firmalara komisyon vermek suretiyle işlemi gerçekleştirmektedir. Alım-satım işlemlerinde banka veya diğer mali kurumların sağladığı 30 yıla varan vadeli krediler de kullanılabilir. ABD'deki federal yönetim biçiminden dolayı, şirket kurma ve teşvik mekanizmaları uygulama bazında eyaletler arasında

farklılık göstermektedir. Bu itibarla, ABD'de faaliyet gösterilecek bölge seçilirken şirket kurma prosedürlerinin belirlenmesi ve teşvik imkanlarının araştırılması önemlidir.

A. Yatırımlara Sağlanan Teşvikler

ABD'de değişik eyaletlerce kendi bölgesindeki yatırımları ve ihracatı artırmak amacıyla, yatırımın yapılacağı yer, sektör, yaratacağı istihdam ve yatırımın büyüklüğü gibi kriterleri dikkate alarak, bedelsiz arazi temininden uygun koşullu kredi sağlamaya ve vergi muafiyetinden bedelsiz arazi teminine kadar çok çeşitli teşvikler sağlanmaktadır.

B. Diğer Teşvik Programlar

Temiz Çevre Yasası paralelinde, enerji tasarrufu sağlamak ve çevre kirliliğini önlemek üzere çamaşır makinası, klima, buzdolabı, ısıtma ve soğutma sistemlerinden satış vergisi alınmaması, elektrikli taşıtlarda 2.000 dolar, hem elektrikle hem benzinle çalışan taşıtlarda ise 1.500 dolar vergi matrahı indirimi sağlanması gibi imkanlar sağlanmaktadır. Şirketlere kuruluş aşamasında sermayelerine katkıda bulunmak üzere, "Eyalet Ekonomik Kalkınma Programı ve Fonu" ve "Yatırım Programı" isimli çeşitli mali imkanlar da mevcuttur.

C. Oturma ve Çalışma İzinleri

ABD'de yatırım yapmayı düşünen yabancı yatırımcılar değişik kaygılar taşımaktadır. Yatırımcının amaçlarına uyabilecek en uygun iş yapısına karar verebilmek için emlak, şirket yapısı ve vergi konularında avukatlara danışmak önem arz etmektedir. Bununla birlikte, yabancı yatırımcıların ABD'deki yatırımlarında başlangıçta gözden kaçırabilecekleri en önemli konulardan bir tanesi göçmenlik konusudur. Bu konunun planlanması ABD'de kurulacak şirketin hisse sahiplerinin ve dolayısıyla hisse paylarının kararlaştırılmasını içermektedir.

Yatırımcı şirket veya birey, ABD'deki işlerinin yürütülmesi için gerekli personelini getirememesi durumunda çok büyük masraflara maruz kalabilir. Yabancı yatırımcılar ve vasıflı personeli ABD'ye çeşitli geçici veya geçici olmayan vizelerle girebilirler. Tabii ki kişinin ve işveren şirketin konumuna göre birçok vize alternatifi sözkonusu olabilir. Her izin kategorisinin beraberinde getirdiği farklı gereksinim ve sınırlamalar vardır ve ABD göçmen yasalarının ihlali ABD'li işveren ve yabancı çalışan için ciddi yaptırımlar getirir.

Kadro transferi açısından elde edilebilecek avantajlardan azami ölçüde yararlanmak ve ABD göçmen kanunlarının ihlal edilmediğinden emin olabilmek için ABD'de şirketleşmenin ön aşamalarında alternatif göçmenlik stratejilerini gözden geçirmek gerekir. Yabancı personeli ABD'ye transfer etmek için en sık başvuru alan vize çeşitleri "E-1 Ticaretçi Vizesi", "E-2 Yatırımcı Vizesi", "L-1 Çok Uluslu Şirketlerarası Kadro Transfer Vizesi", "H-1B Çalışma Vizesi" ve "H-3 Stajyer Vizesi" dir. Bunlar geçici olarak çalışma hakkı tanıyan vizelerdir. Diğer alternatifler arasında yabancı yatırımcılar için çok uygun olan ("Green Card-Yeşik Kart olarak da bilinen) çok uluslu şirket yöneticileri ve müdürleri için kullanılan göçmen vizesinin yanı sıra; iş sahası yaratan yatırımcılar için kullanılan "Göçmen Yatırımcı Vizesi" sayılabilir.

D. Pasaport ve Vize İşlemleri

Türk işadamlarımızın ABD'ye seyahatlerinde Göçmenlik Dışı Vize almaları gerekmektedir. Göçmen Olmayan Vize Bölümü Amerika Birleşik Devletlerine geçici olarak iş veya turistik amaçlı seyahat eden kişilerin başvurularını değerlendirir. Başvurular sadece randevu yoluyla kabul edilir. 1 Şubat 2010 itibariyle, Ankara Büyükelçiliğinden ve İstanbul Başkonsolosluğundan yapılacak bütün göçmen olmayan vize başvurularının, elektronik vize başvuru formu olan DS-160'ı internet üzerinden göndermeleri yoluyla yapılması gerekmektedir.

1 Şubat 2010 tarihi için göçmen olmayan vize başvuru randevusu almış başvuru sahiplerinin, 28 Ocak 2010 tarihi itibariyle DS-160 elektronik formunu internet üzerinden göndermiş olmaları gerekmektedir. Yeni DS-160 formu, şu anda göçmen olmayan vize başvurusunda kullanılan DS-156, 157 ve 158 no'lu başvuru formları yerine doldurulacaktır.

Vize görüşmesi için; öncelikle her hangi bir İş Bankası şubesine 16 Dolar yatırılarak ABD Vize Bilgi Pin Numarası alınması ve bu Pin numarasıyla Pazartesi-Cuma günleri 8:30-18:00 saatleri arasında Vize Danışma Servisi'nin aranması, daha sonra da her hangi bir Fortis şubesinden Göçmenlik Dışı Vize için 131 Dolar mülakat ücreti yatırılması gerekmektedir.

Görüşmede, Biometric Data ekibi parmak taraması yapmakta, kimlik, ad, soyad vb. bilgileri parmak izi alınarak kaydedilmektedir. Ayrıca, yolculuk ve başvuru amacı hakkında sorular sorulmaktadır. Başvuru sırasında başvuru formunun yanı sıra şirket antetli kağıdına kaşeli ve imzalı olarak ABD Konsolosluğu vize bölümüne hitaben yazılan vize talep dilekçesi, vergi levhasının fotokopisi, ticaret sicili gazetesi fotokopisi, faaliyet belgesi fotokopisi, imza sirküleri fotokopisi, hesap cüzdanı fotokopisi, gayrimenkul tapu fotokopisi, kredi kartları fotokopisi, otel ve uçak rezervasyonları, ABD'den gelen davetiye yazısı, 2 fotoğraf, en az altı ay geçerli pasaport ve eski pasaportlar ile seyahat sağlık sigortası talep edilmektedir.

E. Şirket Birleşmeleri ve Marka Satınalmalar

ABD'de sınır ötesi şirket birleşmeleri ve el değiştirmeler serbest piyasa kuralları içerisinde gerçekleşmekte, herhangi bir devlet teşviki bulunmamakla beraber bazı satınalmalar ulusal güvenlik nedeniyle engellenebilmektedir. ABD piyasası, tekstil ve konfeksiyon, makine, otomotiv ve yan sanayi, beyaz ve kahverengi eşya, gıda, yer ve duvar kaplama malzemesi, çelik ve porselen mutfak eşyası, mobilya, cam mamulleri gibi pek çok üründe ülkemiz ihracatçılarına önemli imkanlar sunmaktadır. Söz konusu ürünlerin büyük bir bölümü, ülke çapında örgütlenmiş perakende satış mağazalarında piyasaya sürülmektedir. Dolayısıyla satın alınması finansal bakımdan güç görünen bu mağazaların dağıtım ağına girmek, küçük ölçekli firmalar için daha anlamlı görünmektedir. Ayrıca ülkede belirlili ölçüde satış ağının da oluşturulması imkan dahilindedir.

ABD piyasasında tutunan firmaların büyük bir bölümünün, ithalat, ihracat ve satış işlemlerini bu ülkede kurdukları şirketleri vasıtasıyla bizzat yönettikleri gözlemlenmektedir. ABD'de özellikle tüketim malları olmak üzere üretim faaliyetleri, ülkedeki yüksek maliyetler nedeniyle diğer ülkelerde yaptırılmaktadır. Bu çerçevede, üretim ve ihracat gerçekleştirmek amacıyla küçük ölçekli Türk firmalarının kendi aralarında birleşerek ölçeği çok büyük olan ABD pazarına yönelmelerinde fayda görülmektedir.

V. BÖLÜM

TÜRKİYE – ABD TİCARİ İLİŞKİSİ

Dış ticaretimizde önemli bir paya sahip ve başlıca ihraç pazarlarımızdan biri olan ABD ile son yıllardaki ticaretimizin gelişimine baktığımızda 2002-2004 yılları hariç sürekli bir dış ticaret açığı verdiğimiz görülmektedir. Türkiye'nin ABD'ye ihracatı, 2008 yılında 4,2 milyar Dolar, ABD'den ithalatı ise 11,9 milyar Dolar olarak gerçekleşmiştir. 2009 yılında ise ABD'ye ihracatımız 3,2 milyar Dolar'a, bu ülkeden ithalatımız da 8,5 milyar Dolar'a gerilemiştir. Ülkemiz ile ABD arasındaki ticarete 2009 yılında ülkemiz aleyhine 5,3 milyar Dolar açık verildiği görülmektedir.

2010 yılı itibarıyla ülkemizin ABD'ye ihracatı 3,8 milyar Dolar, ABD'den ithalatı ise 12,3 milyar Dolar olarak gerçekleşirken bu ülke ile ticaretimizde 8,5 milyar Dolarlık bir açık verildiği görülmektedir. 2008 yılı ile karşılaştırıldığında, 2009 yılında ABD'ye ihracatımızda yaklaşık 1 milyar Dolar (%24,8) civarında düşüş kaydedilmiş, bu ülkeden ithalatımızda ise 3,4 milyar Dolar (%28,5) değerinde azalma yaşanmıştır. 2010 yılı itibarı ile ABD'ye ihracatımızda 2009 yılına kıyasla %17 oranında artış kaydedilmiştir. Aynı dönemde ülkeden ithalatımızda da önceki yıla göre %43,6 artış gerçekleşmiştir. Ülke ile dış ticaret hacmimiz 2010 yılı itibarıyla 16 milyar Amerikan Doları'dır. Bu rakam önceki yıla kıyasla yaklaşık %36,4 oranında artış anlamına gelmektedir.

2011 yılı Ocak-Şubat dönemi itibarı ile ABD'ye ihracatımızda 2010 yılına kıyasla %23,8 oranında artış kaydedilmiştir. Aynı dönemde ülkeden ithalatımızda önceki yıla göre %92,6 artış gerçekleşmiştir. Ülke ile dış ticaret hacmimiz 2011 Şubat ayı itibarıyla 3,2 milyar Amerikan Doları'dır. Bu rakam önceki yıla kıyasla yaklaşık %73,1 oranında artış anlamına gelmektedir.

Türkiye-ABD Dış Ticaret Değerleri (Milyar Dolar)

YIL (Ocak-Mart)	İHRACAT	İTHALAT	DENGE	HACİM
2000	3,14	3,91	-775	7,05
2001	3,13	3,26	-135	6,39
2002	3,36	3,1	257	6,46
2003	3,75	3,5	255	7,25
2004	4,86	4,75	114	9,61
2005	4,91	5,38	-464	10,29
2006	5,06	6,26	-1,2	11,32
2007	4,17	8,17	-4	12,34
2008	4,29	11,98	-7,69	16,27
2009	3,22	8,58	-5,35	11,8
2010	3,77	12,32	-8,55	16,09
2011	3,2	2,55	-1,9	3,19

Kaynak: DTM-Dış Ticaret Bilgi Sistemi

2009 yılında ABD'ye gerçekleştirdiğimiz ihracat ürün grubu bazında incelendiğinde, genel düşüş trendine rağmen otomotiv ürünleri ihracatının ABD'ye ihracatta ilk sırada yer aldığı, bunu yontulmaya elverişli taşların izlediği görülmektedir.

2010 yılında ise finansal krizin etkisinin hafiflemesine paralel olarak neredeyse tüm ürün gruplarının ihracatında artış görülmektedir. 2010 yılı itibarıyla ülkemizin ABD'ye otomotiv yan sanayi ihracatında %138 oranında artış görülürken artan Çin rekabeti ile ülkemizdeki düşük dolar kuru paritesine bağlı olarak ABD pazarına yönelik ihracatımızın son yıllarda azalma gösterdiği hazır giyim sektöründe, 2010 yılında ABD'ye ihracatımızda %27,5 oranında artış gerçekleşmiştir. Bununla beraber, gerek kriz koşulları gerekse 1 Ocak 2009 tarihi itibarıyla ABD tarafından Çin'e uygulanmakta olan tekstil kotalarının sona ermesi, ABD'ye bu sektördeki ihracatımızı olumsuz etkilemektedir.

2007 yılında ABD tarafından açılmış olan dumping gözden geçirme soruşturmaları nedeniyle önemli düşüş görülen demir-çelik ihracatında, söz konusu soruşturmaların büyük çoğunlukla önlem alınmadan kapanması sonucunda, 2008 yılında bir önceki yıla oranla %144 artış sağlandığı görülmektedir. Ancak, yaşanan krizin de etkisiyle ABD'ye demir-çelik ihracatında 2009 yılında halen 2006 yılı seviyesinin yakalanamadığı görülmektedir. 2010 yılı itibarıyla ise ABD'ye demir-çelik sektöründeki ihracatımız %73,1 oranında artış göstermiştir. Diğer yandan, ABD'ye altın mücevherat ihracatımızda, özellikle altın zincir dışında kalan altın mücevherin (özellikle GTİP kodu 7113.19.50 olan ürün) 2008 yılı Temmuz ayı itibarıyla ABD'nin Genelleştirilmiş Tercihler Sistemi kapsamından çıkartılmasına bağlı olarak 2008 ve 2009 yıllarında sırasıyla %40 ve %30 oranında düşüş gerçekleştiği görülmektedir. 2010 yılında bu sektörün ABD'ye ihracatında ise %3,5 oranında bir artış görülmektedir.

1. İhracat Potansiyeli Olan Başlıca Sektörler

ABD'nin eyaletlerden oluşması ve her eyaletin kendine has ekonomik, sosyal ve yasal yapısının bulunması, pazara girişte dikkate alınması gereken bir husus olarak ortaya çıkmaktadır. ABD pazarına yönelik Dış Ticaret Müsteşarlığı'nca geliştirilen stratejide, ihracatı artırmaya yönelik olarak "eyalet bazlı" ve "sektör bazlı" bir yaklaşım getirilmiştir. Bu çerçevede hedef eyaletler New York, California, Texas, Georgia, İllinois ve Florida? hedef sektörler ise tekstil ve hazır giyim, gıda, kimyasal ürünler, demir dışı metaller, deri ve mamülleri, elektrik-elektronik ve makine, otomotiv yan sanayii, işlenmiş doğal taşlar ve seramik ürünleri, mobilyalar ve kuyumculuk ürünleri olarak belirlenmiştir.

ABD ile Ticareti Geliştirme Stratejisi ile Türkiye'nin ve Türk ürünlerinin imajının güçlendirilmesi, böylece ABD'ye olan ihracatımızın artırılması, Amerikan yatırımcılarının dikkatinin çekilmesi ve ticari ilişkilerin siyasi ve kültürel ilişkilere olumlu yansımından yararlanarak genel anlamda ikili ilişkilerin geliştirilmesi amaçlanmaktadır. 2007 yılında, ticaret temsilciliklerinin bulunduğu New York ve Washington'un yanı sıra, Şikago ve Los Angeles'ta da temsilcilikler açılmış, böylece Amerika'daki firmalara sağlanan hizmetlerin artırılması ve bilgi akışının kolaylaştırılması hedeflenmiştir. Dış Ticaret Müsteşarlığı (DTM) tarafından 2006 yılı itibarıyla uygulamaya konulan "Kuzey ve Latin Amerika Ülkeleriyle Ekonomik ve Ticari İlişkileri Geliştirme Stratejisi/ABD Pazarına Giriş Projesi" kapsamında yürütülen faaliyetler çerçevesinde; 28 Nisan-5 Mayıs 2008 tarihleri arasında Florida/ABD'ye yönelik bir Teknik Heyet programı düzenlenmiştir.

2. Türkiye-ABD Yatırım İlişkileri

4875 sayılı Doğrudan Yabancı Yatırımlar Kanunu ile Türkiye'ye giren yabancı sermaye miktarı çok büyük artışlar göstermiştir. Aynı eğilim, ABD kaynaklı yabancı yatırım istatistiklerinde de görülmektedir: Aşağıdaki tablodan da gözleneceği üzere, 2003 yılı öncesindeki dönemde kayda değer bir tutara ulaşmayan ABD kaynaklı doğrudan yatırımlar, 2002 yılında 2 milyon Dolar iken, 2003, 2004 ve 2005 yıllarında sırasıyla, 52, 36 ve 88 milyon Dolar olmuş; 2006 yılı başından itibaren ise, önceki yıllara oranla çok büyük bir artış meydana gelerek 2006 sonu itibarıyla 848 milyon Dolar'lık bir seviyeye ulaşmıştır. Bu artış, 2007 yılında daha da hız kazanmış, Türkiye'ye olan ABD doğrudan yatırımları 4,2 milyar Dolar'a ulaşarak 2006 yılı tutarı beşe katlanmıştır. Bu tutar içinde en büyük miktarı Citigroup'un Akbank'a ortak olmasıyla 2007 yılının Ocak ayında yaptığı 3,1 milyar Dolar'lık yatırım oluşturmaktadır.

2008 yılında, ABD'nin Türkiye'ye olan doğrudan yatırımları 863 milyon Dolar'ı bulurken 2009 yılında 253 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir. 1997-2009 döneminde ABD kaynaklı doğrudan yatırımların toplam tutarı yaklaşık 6,4 milyar Dolar'a ulaşmaktadır. 1954 - 2002 yılları arasında ABD sermayeli 341 şirketin kuruluşu gerçekleşmiş iken, 2003 yılından 2007 yılı sonuna kadar 493 şirket kurulmuştur. 2009 Mart yılı itibarıyla bu sayı 116'dır. Böylelikle 2009 sonu itibarıyla Türkiye'de faaliyette bulunan ABD sermayeli şirketlerin toplam sayısı ise 1.021'e ulaşmıştır.

Türkiye'ye giren ABD kaynaklı doğrudan yatırım tutarı, 2006 yılından itibaren önceki yıllara nazaran kayda değer biçimde artmış olsa da, aynı trendi, küresel sermaye tutarının büyük ölçüde daraldığı bu dönemde yakalamak şu an için mümkün görülmemektedir. Nitekim 2008 yılında Türkiye'ye gelen toplam doğrudan yatırım tutarı bir önceki yılki 22,1 milyar Dolar'lık seviyesinden 18,2 milyar Dolar'a gerilerken, aynı dönemde ABD'den gelen kısım 4,2 milyar Dolar'dan 863 milyon dolara gerileyerek beş kat azalmıştır. Dolayısıyla, 2003 yılından sonra ABD'den gelen doğrudan yabancı sermaye miktarında önemli artışlar yaşanmış olsa da, her iki ülkenin potansiyeli göz önünde bulundurulduğunda bunun tatminkar olduğu söylenemez.

3. İki Ülke Arasındaki Ticarete Yaşanan Sorunlar

3.1. Antidamping Soruşturmaları

USITC tarafından 2008 yılında 13 yeni antidamping soruşturması başlatılmış ve 32 soruşturma tamamlanmıştır. Tamamlanan 32 soruşturmadan 23'üne ABD Ticaret Bakanlığı tarafından antidamping gümrük vergisi uygulanmasına karar verilmiştir. USITC tarafından 2008 yılında 6 yeni telafi edici vergi soruşturması başlatılmış ve bu kapsamdaki 7 soruşturma tamamlanmıştır. 2008 yılında ABD Ticaret Bakanlığı ve USITC tarafından 26 "sunset" soruşturması başlatılmış ve 25 soruşturma tamamlanmıştır. Halihazırda, ABD, ülkemizden gerçekleştirdiği ithalatta; Karbon Kaynaklı Çelik Tüp ve Borular (GTİP 730630), Makarna (GTİP 190219) ve Kesiti Dikdörtgen veya Kare Şeklinde Olan Demir/Çelikten Tüp ve Borular (GTİP 730661) ürünleri için anti-damping vergisi (ADV) uygulamaktadır. Bu ürünler için uygulanan oranlar sırasıyla %0-%23, %17-%51 ve %27-%41 arasında değişmektedir. Diğer taraftan ABD ülkemiz menşeli, Karbon Kaynaklı Çelik Tüp ve Borular (GTİP

730630) ve Makarna (GTİP 190219) için telafi edici vergi (TEV) de almaktadır. Bu vergilerin oranı da sırasıyla %7,26 ve %15,82'dir. ABD tarafından ülkemiz menşeli bu ürünlere uygulanmakta olan anti-damping ve telafi edici vergiler, anılan ürünlerimizin ABD'ye ihracatını olumsuz yönde etkilemektedir. Diğer taraftan inşaat demirlerine yönelik dampainge karşı vergi şeklindeki önleme ilişkin ikinci beş yıllık gözden geçirme soruşturmasının sonuçlanması ile Türkiye'den inşaat demirlerine yönelik olarak 1997 yılından bu yana uygulanan antidamping vergisi 26 Mart 2008 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere kaldırılmış olması olumlu bir gelişmedir.

4.İşbirliği İmkanları

4.1. Genelleştirilmiş Tercihler Sistemi (GTS)

Türkiye'nin hali hazırda ABD ile bir serbest ticaret anlaşması ya da tercihli ticaret düzenlemesi gibi, tek taraflı ya da karşılıklı ticaretteki gümrük vergilerinin kaldırılması ya da kademeli olarak düşürülmesini düzenleyen herhangi bir anlaşması bulunmamaktadır. Türk ihracatçıların ve Türk ürünlerinin ABD pazarına girişinde kullanmakta olduğu tek sistem, ABD'nin, aralarında ülkemizin de bulunduğu 131 gelişmekte olan ve en az gelişmiş ülkeye uygulamakta olduğu Genelleştirilmiş Tercihler Sistemi'dir. Söz konusu sistem çerçevesinde belirli bazı ürünlerin, belirlenen limitlerin aşılması kaydıyla ABD'ye ithalatlarındaki gümrük vergisi 0'dır. Ancak söz konusu faydalancı ürün listesine, ülkemiz geleneksel ihraç ürünleri olan tekstil ve giyim eşyası, bazı ayakkabı ve çantalar, valizler ve diğer deriden yapılmış giyim ürünleri dahil değildir. Söz konusu ürünlerin ABD pazarına girişinde uygulanan gümrük vergileri de oldukça yüksek olup, özellikle ucuz işgücü kullanan Çin Halk Cumhuriyeti, Hindistan ve Pakistan gibi ülkeler ile NAFTA Anlaşması çerçevesindeki avantajları kullanan Meksika, anılan ürünlerde ABD'nin başlıca tedarikçileri konumundadırlar.

2009 yılında ABD'nin Türkiye'den GTS kapsamındaki ithalat tutarı 644.478 milyon Dolar olup, anılan tutar 2008 yılına göre %30 oranında azalmıştır. Bunun yanında Türkiye'nin ABD'ye toplam ihracatı içindeki GTS kapsamında yapılan ihracatın oranı 2003 yıllarına kadar %14 civarında gerçekleşmiş, söz konusu oran 2003 yılında %18'e çıkmış, 2006 yılına kadar artarak %20 seviyesine yükselmiş, 2007 yılında oran %24,2 çıkmasına rağmen, 2009 yılında tekrar %20 olarak gerçekleşmiştir. 2009 yılında ABD GTS Programı kapsamında 18,92 milyar Dolar'lık ithalat yapılmıştır. Ülkemiz GTS kapsamında ihracat yapan ülkeler arasında 9. sırada yer almaktadır.

ABD tarafından uygulanmakta olan Genelleştirilmiş Tercihler Sistemi her yılın sonunda ABD Temsilciler Meclisi ve Senato'su tarafından kabul edilen ve ABD Başkanı'nca imzalanan bir Kanun'la uzatılmaktadır. Buna karşılık, 2010 yılı itibariyle söz konusu uzatma Kararı'nın alınamamış ve bu nedenle 1 Ocak 2011 tarihinden itibaren ülkemiz de dahil Sistem'den yararlanan ülke menşeli ürünlerin GTS'den yararlanamayacaktır. Anılan Kanun Senato tarafından kabul edilip ABD Başkanı tarafından onaylanana kadar ABD'li ithalatçıların söz konusu ürünler için MFN vergisini ödemeleri gerekmektedir. Konuya ilişkin yeni bir duyuru yapılana dek, firmaların herhangi bir hak kaybına uğramaması için GTS'den yararlanabilecek ürünlerin ithali sırasında gümrük beyannamelerinin ilgili bölümüne "A" ibaresinin konulması, gümrük vergilerinin geriye dönük ödenmesi için yeterli olacaktır.

Türkiye 7113.19.50 GTİP no'lu altından mücevherat ürününde 2003 yılında aldığı Rekabet İhtiyacı Limiti (CNL) İstisnasını, 2007 yılında CNL limiti olan 130 milyon doların % 150'si olan 195 milyon doların üzerinde (232,9 milyon dolar) ihracat yaptığı için, 1 Temmuz 2008 tarihi itibariyle kaybetmiş ve anılan tarihten sonra söz konusu ürünün Türkiye'den ithalatı % 5,5 oranında gümrük vergisi ödemek suretiyle gerçekleştirilmeye başlanmıştır. ABD'nin 2006 ve 2007 yıllarında Türkiye'den GTS kapsamında altın mücevher ithalatı sırasıyla 235 ve 232 milyon dolar olarak gerçekleşmiş olup, 2008 yılında sözkonusu tutar 81 milyon dolara gerilemiştir. Aynı yıllarda ABD'nin Türkiye'den altın mücevher ithalatı (GTS kapsamında olan ve olmayan ithalat) 2006 ve 2007 yılları için 238 ve 233 milyon dolar olup, 2008 yılında ise % 52 oranında düşüş ile 112 milyon dolara gerilemiştir. Diğer bir ifadeyle, altın mücevheratın 1 Temmuz 2008 tarihinden itibaren gümrük vergili olarak ithal edilmeye başlanması ile birlikte ithalatta ciddi bir gerileme gözlenmiştir. Türkiye'nin hali hazırda aşağıdaki üç ürün için CNL İstisnası bulunmaktadır.

1. 71131929 Altın kolye ve zincirler: İstisna 2003 yılında sağlanmış olup, CNL sınırları geçilmediği için 5 yılını doldurmasına rağmen, halen gümrük vergisiz ithalata tabiidir. 2. 74130050 Bakır Kablo: İstisna 2008 yılında alınmış olup, 2011 yılına kadar Dolar Değeri sınırlaması bulunmamaktadır. 2012 yılında yapılacak ithalat değerinin, 2012 yılı için belirlenecek CNL sınırının altında olması gerekmektedir. Aksi takdirde yararlanıcı ürün listesinden çıkartılacaktır. 3. 74130010 Bakır tel: Söz konusu üründe 2008 yılı verileri itibariyle ABD'nin toplam bakır tel ithalatının %50'den fazlası Türkiye'den yapıldığı için, USTR nezdinde girişimde bulunularak anılan ürün için CNL istisnası talebinde bulunulmuş, 30 Haziran 2009 tarihli USTR duyurusu ile anılan ürüne CNL istisnası sağlanmıştır.

5. Pazar ile İlgili Bilgiler

5.1. Fikri ve Sınai Mülkiyet Hakları

“Special 301” Raporu USTR her yıl, ticari ortakları olan ülkelerdeki fikri mülkiyet hakları uygulamalarına yönelik olarak gelişmeleri izlemekte ve ülkeler her yılın Nisan ayının başında, bu alanda kaydettikleri gelişmelere bağlı olarak her yıl “İzleme Listesi” veya “Öncelikli İzleme Listesi” ne alınmaktadır. Türkiye 2008 yılına kadar uzun yıllar “Öncelikli İzleme Listesi”nde yer almış, 2008 yılındaki raporda ise “İzleme Listesi”ne yükseltilmiştir. 2009 yılı Raporu hazırlık çalışmaları sürecinde ABD'deki PhRMA (İlaç Araştırmacıları Derneği) gibi bazı kuruluşlar, 2009 yılında Türkiye'nin “Öncelikli İzleme Listesi”ne alınması talebinde bulunurken; 7 ticari birliğin oluşturduğu, bünyesinde 1.900 dan fazla firmanın bulunduğu Uluslararası Fikri Mülkiyet İttifakı (IIPA) gibi bazı kuruluşlar ise Türkiye'nin 2009 yılında da “İzleme Listesi”nde kalması gerektiği yönünde görüş bildirmişlerdir.

Türkiye de fikri mülkiyet haklarının korunması, bu alanda yapılan yasal düzenlemeler ve uygulamalara ilişkin son gelişmeleri içeren bir Raporu 27 Şubat 2009 tarihinde USTR'a sunmuştur. “2009 yılı Special 301” Raporu 30 Nisan 2009 tarihinde yayımlanmıştır. Rapor çerçevesinde Türkiye 2009 yılında da “İzleme Listesi”nde yer almaya devam etmiştir. Sözkonusu Raporda İzleme Listesinde yer alan diğer ülkeler Beyaz Rusya, Bolivya, Brezilya, Brunei, Kolombiya, Kosta Rika, Çek Cumhuriyeti, Dominik Cumhuriyeti, Ekvador, Mısır, Finlandiya, Yunanistan, Guatemala, Macaristan, İtalya, Jamaika, Kuveyt, Lübnan, Malezya, Meksika, Norveç, Peru, Filipinler, Polonya,

Romanya, Suudi Arabistan, İspanya, Tacikistan, Türkmenistan, Ukrayna, Özbekistan ve Vietnam'dır. Diğer taraftan, Raporda Çin, Rusya, Cezayir, Arjantin, Kanada, Şili, Hindistan, Endonezya, İsrail, Pakistan, Tayland ve Venezuela "Öncelikli İzlenecek Ülkeler Listesi"nde yer almaktadır.

Raporun Türkiye bölümünde özetle; Türkiye'de fikri mülkiyet haklarının korunmasına yönelik uygulama çabalarında ve korsan materyallere el konulma işlemlerinde artışlar kaydedildiği, bununla birlikte, jenerik ilaçlar için pazar izni başvurularında karşılaşılan belirsizlikler, korsan kitap, korsan ticari ve eğlence amaçlı yazılım programları ve taklit mallar konusundaki problemlerin devam etmekte olduğu hususları yer almaktadır.

5.2. Dağıtım Kanalları

İthalat hacmi ile dünyanın en büyük pazarı olan ABD'ye ihracatta, uygulanacak stratejinin çok iyi belirlenmesi ve pazar araştırmasının da en ince detayına kadar derinleştirilmesi gerekir. Rakiplerin fazla olduğu, gelişkin bir pazara girildiği unutulmamalıdır. Pazar araştırılırken pek çok bilgiye elektronik ortamda kolaylıkla ulaşılması (ABD'nin gümrük vergileri, dış ticaret istatistikleri, denetim kurumlarının web sayfaları vb.), ihracatçılar açısından bir avantaj oluşturmaktadır. Fuarlara katılım, dağıtım zincirinin diğer halkalarına ulaşmak için önemli bir fırsattır.

ABD pazarı rekabete açık olması nedeniyle ürün dizaynı ve ambalaj konusunda oldukça hassas davranılması gereken bir pazardır. ABD'de dağıtım kanallarının ilk halkasını büyük toptancı firmalar (wholesalers) oluşturmaktadır. Bu firmalardan birçoğunun işi ithalat ve dağıtım yapmak olup, ithal ettikleri malı broker ve/veya alt dağıtıcı firmalar aracılığı ile satmaktadır. Böylece ithal ettikleri malı satan firma ile nihai tüketiciyi karşı karşıya getirmemekte ve pazarın kontrolünü ellerinde tutmaktadırlar. Pazarın işleyişinin farklı olması sebebiyle, ABD'deki firmalarla işbirliği yapmak ya da Amerikalıların çalışacağı ofis kurmak da bir başka alternatif olarak değerlendirilebilir.

Doğrudan pazarlama veya satış mağazası/bürosu açma olanağı da mevcuttur. Ancak kurulacak firmanın muhasebe kayıtlarının tutulması, vergi ve benzeri hukuki sorumlulukların yerine getirilmesi için CPA denilen Yeminli Mali Müşavir ile çalışmak zorunluluğu vardır. ABD'de vergi mükellefiyetinin çok ağır yaptırımları bulunmaktadır. Pazarda başarılı olmak için; pazarda yer alabilmenin süresi uzun olabileceğinden başlangıç maliyetlerinin düşük tutulması, satış sözleşmesinde belirtilen hususlara titizlikle uyulması, doğru pazarlama stratejisi oluşturabilmek için; ürünün pazara uygunluğu, dağıtım kanalları, Amerikan tüketicisinin zevk ve tercihlerinin değerlendirilmesi gibi konularda bilgi sahibi olmak çok önemlidir.

5.3. Tüketici Tercihleri

ABD'de kişi başına milli gelir 45.000 \$'ın üzerindedir. Bu özelliği ile ABD özellikle gıda ve tekstil sektörlerinde büyüyen dengeli bir pazar özelliğini taşımakta olup, ülke tüketicileri markadan çok kalite ve fiyata önem vermektedir. Amerikan tüketicisinin haklarını çok iyi bilmesi ve bu haklarını koruması da pazarın bir diğer önemli özelliğidir. ABD tüketiminde ithal mallarına yönelik talep esnekliğini ölçmek amacıyla yapılan bir araştırmada ithalata yönelik talep esnekliğinin pozitif ve önemli ölçüde yüksek olduğu tespit edilmiştir. Bu durum, yerli

malların fiyatındaki artış karşısında Amerikan tüketicisinin ithal mallara olan talebinin fiyattaki artıştan daha fazla arttığı anlamına gelmektedir. Dolayısıyla, Amerikan tüketicisi fiyat değişikliklerine son derece hassastır. Bu nedenle, Amerika'ya yönelik ticarete fiyatın iyi tespit edilmesi son derece önemlidir.

Bu ülke piyasası, pek çok üretici ve tüketici örgütünden oluşan özdenetimi yüksek, oldukça korumacı bir yapıya sahiptir. Bu çerçevede, ülkedeki mevzuat ve yasal düzenlemeler hakkında çok iyi bilgi sahibi olunması gerekmektedir. ABD Tüketici Ürünleri Güvenliği Komisyonu (CPSC) tarafından hazırlanan "Tüketici Ürünleri Güvenliğini Geliştirme Kanunu" 14 Ağustos 2008 tarihinde ABD Başkanı tarafından onaylanarak yürürlüğe girmiştir. Komisyon, binlerce çeşit tüketici ürünlerinin yol açabileceği yaralanma ve ölüm riskine karşı tüketiciyi koruyucu önlemler almakla yükümlüdür. ABD, dünyadaki en büyük tekstil ve hazır giyim tüketici kitlesini oluşturmaktadır. Amerikalı tüketicilerin giyim eşyası, ev tekstili ve halı satın alma isteği ve merakı, gelişmekte olan ülkelerden dış göç nedeniyle daha da hızlı artmaktadır.

5.4. Ambalaj, Paketleme ve Etiketleme

ABD Gümrük Kanunları, dışarıda üretilerek ithal edilen her malın görülebilir bir yerinde İngilizce, okunur ve kalıcı olarak geldiği ülkenin adının yazılmasını öngörmektedir. Kalıcı olma süresi, malın en son kullanıcıya ulaşmasına kadar geçen süredir. Bazı durumlarda her bir malın değil de her bir konteynerin markalanması mümkün bulunmaktadır. Ayrıca, son kullanıcısının bizzat ithalatçı olduğu malların, markalanması fiziki olarak mümkün olmayan malların, zarar verilmeden markalanması mümkün olmayan malların, 20 yıldan yaşlı malların ve konteynerin markalanmasının, makul bir şekilde ürünün hangi ülkede üretildiğini göstermeye yettiği malların markalanması gerekmemektedir.

ABD mülkiyetinde olan mallar, vergiden muaf olan Amerikan balıkçılık ürünleri, ABD'den ihraç edilip geri dönen mallar ve 5 doların altı değerinde olup, gümrük girişi yapmayan malların konteynerlerinde de markalama yapılması zorunlu değildir. Gümrük İdaresine gelen mallar, gerektiği şekilde markalanmamışsa gümrük değerinin % 10'u oranında cezaya tabidir. Söz konusu malların gümrük idaresi gözetimi altında işaretlenmesi, imha edilmesi veya ihraç edilmesi halleri cezai durumu ortadan kaldırmaktadır. Şişeler, kavanozlar ve benzeri saklama kaplarında olduğu gibi ABD'de başka bir ürünle birleştirilmek üzere ithal edilen malların üzerinde, sadece kabın orijininin ülkesi açıkça yer almak zorundadır. Örneğin 'Bottle Made in Turkey'. İthal edilen mallar ABD'de yeniden paketlenenlerse ithalatçı malları gümrükten çektikten sonra etiklerine zarar vermeyeceğini taahhüt etmeli ya da yeniden paketlemek üzere satıyorsa markalama kurallarını paketleyenlere bildirmelidir.

Özel Menşe Ülke İşaretleme Gereklere: Bazı ürünler özel menşe ülke markalama düzenlemelerine tabidir. Demir ve çelik borular, rögar kapağı, ızgara ve halkalar, preslenmiş gaz silindirleri, asit veya elektrolitik, soğuk damga, oyma, eriterek yazma yöntemlerinden biriyle markalandırılırlar: Bıçaklar, cerrahi ekipman, laboratuvar malzemeleri, basınçlı kaplar ve bu nevi malzeme, kol saatleri, duvar saatleri, optoelektronik sunum aygıtları özel etiketleme yöntemlerine tabidir.

5.5. Yanlış Bilgilendirme

1946 tarihli Trade-Mark Kanunu'nun 42 numaralı bölümü, ithal edilen Hiçbir ürünün üretildiği ülkeden başka bir ülkede veya ABD'de üretildiğine dair yanlış markalandırılmayacağını hükme bağlamıştır. Aynı Kanununun 43. bölümünde de, menş e ülke isminin bir bölümünün bilerek kapatılması, çıkartılması, değiştirilmesi gibi hususların hapis cezası gerektiren suç olarak değerlendirileceği hükmü bulunmaktadır.

5.6. Paket ve Ambalajlama

Doğru faturalandırma ve uygun paketleme, paralel giden iki uygulamadır. Malların sistematik olarak faturalandırılması, her pakete marka ve numara konulması, bu numara ve markaların ilgili faturalarda gösterilmesi ithalatçıların gümrükteki işlemlerini kolaylaştırmaktadır. Eğer her bir paket sadece tek çeşit malla doluyorsa gümrükte kontrol edilmesi daha kolay olacaktır. ABD gümrüklerinde paketler narkotik olup olmadığını tespit etmek için de kontrol edilmekte, şüphelenilen paketler tam veya yarım olarak açılmakta ve bu da mallara zarar verebilmektedir.

6. GTİP BAZINDA ABD- TÜRKİYE EV TEKSTİLİ İTHALATI VE İHRACATI

ABD'nin GTİP Bazında Ev Tekstil Ürünlerinin İthalatı (1000\$)

GTİP NO	ÜRÜN TANIMI	ABD 'NİN TÜRKİYE'DEN İTHALATI 2010	ABD'NİN DÜNYADAN İTHALATI 2010
54074100	diğer dokunmuş men-döşemelik,ağarmamış/ağarmış,	2	7796
54074200	diğer dokunmuş men-döşemelik,boyanmış,naylon	22	14470
54074300	diğer dokunmuş men-döşemelik,renkli ipliklerden,naylon	95	480
54074400	diğer dokunmuş men-döşemelik,baskılı,naylon	7	1514
54075100	diğer dokunmuş men-perdelik,ağarmamış/ağarmış	420	12055
54075200	diğer dokunmuş men-perdelik,boyanmış	2105	52413
54075300	diğer dokunmuş men-döşemelik,renkli ipliklerden	1882	33729
54075400	diğer dokunmuş men-döşemelik,baskılı,tektürize	33	6288
54076110	diğ dokunmuş men-döşemelik,ağarmamış/ağarmış	5808	100559
54076910	diğ dokunmuş men-döşemelik,ağarmamış/ağarmış	6234	31906
54077100	diğ dokunmuş men-döşemelik,ağarmamış/ağarmış	3603	9236
54077200	diğ dokunmuş men-döşemelik,boyanmış ,sentetik	185	10235
54077300	diğ dokunmuş men-döşemelik,renkli ipliklerden sentetik	8999	35068
54077400	diğer dokunmuş mensucat -döşemelik,baskılı sentetik	10	1965
54078100	diğer dokunmuş mens-döşemelik,ağarmış/ağarmamış	68	7202
54078200	diğer dokunmuş mens-döşemelik,boyanmış,sent.fil	83	5114
54078300	diğer dokunmuş mens-döşemelik,renkli ipliklerden	262	7696
54078400	diğer dokunmuş mens-döşemelik,renkli ipliklerden	39	1487
54079100	diğer dokunmuş mens-döşemelik,ağarmış/ağarmamış	170	4071
54079200	diğer dokunmuş mens-döşemelik,boyanmış,sent.	473	12083
54079300	diğer dokunmuş mens-döşemelik,renkli ipliklerden	1532	35964
54079400	diğer dokunmuş mens-döşemelik,baskılı,sent.	73	2387
54082100	diğer dokunmuş mens-döşemelik,ağarmış/ağarmamış	6	4409
54082210	diğ do.men-döşeme,bez a.dimi,sat.boyalı	43	14836
54082300	diğ dok men-döşemelik,renkli ipliklerden,suni filament	6	1418
54082400	diğ dokuma mensucat-döşemelik,baskılı,suni filament	1	1534
54083100	diğer dokunmuş mensucat-döşemelik	6	636
54083200	diğer dokunmuş mensucat-döşemelik,boyanmış	98	8575
54083300	diğer dokunmuş mensucat-döşemelik,renkli ipliklerden	74	4735
54083400	diğer dokunmuş mensucat-döşemelik,baskılı	23	1964
58011000	dokunmuş mensucat-yün/ince kıldan	8	15290
58012100	dokunmuş men-pamuklu,kesilmemiş atkı iplik.kadife,	0	115
58012200	dokunmuş men-pamuklu,kesilmiş atkı iplik(fitilli) kadife	7	6313
58012300	dokunmuş men-pamuklu,atkı iplikli diğer kadife ve pelüş,	0	367
58012400	dokunmuş men-pamuklu,kesilmemiş çözgü iplikli	0	739
58012500	dokunmuş men-pamuklu,kesilmiş çözgü iplikli kadife	1	7175
58012600	dokunmuş tırtıl mensucat-pamuklu	468	3685
58013100	dokunmuş mensucat-sent.suni lit.kesilmemiş	0	1690
58013200	dokunmuş mensucat-sent.suni liften,kesilmiş atkı	4	2862
58013300	dokunmuş mensucat-sent.suni liften	977	5354
58013400	dokunmuş mensucat-sent.suni liften	6	2120
58013500	dokunmuş mensucat-sent.suni lifte	966	23535
58013600	dokunmuş tırtıl mensucat-sent.ve suni liften	2752	107045
58019010	dokunmuş mensucat-ketenden	1	6985

58021100	havlu cinsi bukleli mensucat-pamuktan,ağartılmamış(t9)	0	44
58021900	havlu cinsi bukleli mensucat-pamuktan,diğer (t9)	131	1912
58022000	havlu cinsi bukleli mensucat-dokumaya elverişli	0	17
58041010	tüller ve diğer ağ mensucat-düz olanlar,dokuma/örme	192	19788
58042110	dantela-mekanik iğ makinası işi,suni	7	5616
58042910	dantela-tabii ipekten(saf/karışık),mekanik iğ makinada	0	3217
58043000	dantela-tabii ipekten(saf/karışık),el işi,dokunmuş/örme	1	197
58081000	kordon,saçak,ponpon,işlenmemiş şeritçi eşyası-parça	0	2331
58089000	kordon,saçak,ponpon,işlenmemiş şeritçi eşyası	0	12406
58101010	işlemeler-kimyevi,zeminsiz,parça/şerit/motifli kıymet	530	27086
58109110	işlemeler-pamuktan,parça/şerit/motifli	91	4329
58109210	işlemeler-suni ve sentetik,parça/şerit	29	11229
58109910	işlemeler-dokunabi.diğer.maddeden parça/şerit/motifli	392	96764
60011000	örme; uzun tüylü mensucat	0	11905
60012100	örme; tüylü mensucat (pamuktan, bukleli)	0	9428
60012200	örme; tüylü mensucat (sentetik/suni lifden, bukleli)	0	2319
60012900	örme; tüylü mensucat	0	78792
60019100	örme; tüylü mensucat (pamuktan)	0	1595
60019200	örme; tüylü mensucat (sentetik/suni lifden)	0	8060
60019900	örme; tüylü mensucat (yün/ince kıldan)	7	40326
60052100	çözgü tipi örgülü pamuktan mensucat	0	630
60052200	çözgü tipi örgülü pamuktan mensucat	0	396
60052300	çözgü tipi örgülü pamuktan mensucat	0	1774
60052400	çözgü tipi örgülü pamuktan mensucat (baskılı)	0	344
60053110	çözgü tipi örgülü diğer mensucat-sentetik liften,perdelik	0	313
60053210	çözgü tipi örgülü diğer mensucat-suni liften,perdelik	15	38351
60053310	perdelik tül perdeler dahil-sentetik liften	329	65684
60053410	çözgü tipi örgülü diğer mensucat-sentetik liften,baskılı(t65)	0	63836
60054100	çözgü tipi örgülü suni liflerden mensucat	5	10724
60054200	çözgü tipi örgülü suni liflerden mensucat	0	108
60054300	çözgü tipi örgülü suni liflerden mensucat	0	1380
60054400	çözgü tipi örgülü suni liflerden mensucat	0	116
60059010	çözgü tipi örgülü yüdent	2	626
60061000	diğer örme mensucat	6	2337
60062100	diğer örme mensucat	4	6252
60062200	diğer örme mensucat	10	32439
60062300	diğer örme mensucat (pamuktan, farklı renkli iplikten)	1	16006
60062400	diğer örme mensucat (pamuktan, baskılı)	16	2386
60063110	diğer örme mensucat (sentetik liften perdelik),	0	3183
60063210	diğer örme mensucat (sentetik liften perdelik),(boyanmış)	2450	17214
60063310	diğer örme mensucat (sentetik liften perdelik)	767	104334
60063410	diğer örme mensucat (sentetik liften perdelik),(baskılı)	5927	12149
60064100	diğer örme mensucat suni liflerden;	9	36367
60064200	diğer örme mensucat suni liflerden; (boyanmış)	0	1271
60064300	diğer örme mensucat suni liflerden; (farklı renkli ipliklerden)	146	37314
60064400	diğer örme mensucat suni liflerden;(baskılı)	10	3329
60069000	diğer örme mensucat suni liflerden; diğerleri	10	5092
61079100	bornoz,robdöşambr ve benzeri,pamuktan	3	4496
61089100	lizöz,sabahlık, bornoz vb,pamuktan	159	65929
61089200	lizöz,bornoz,sabahlık ve benzerleri-sent/suni lifden	1754	2944
61089900	diğerleri-dokumaya elverişli diğer maddelerden	1531	290779
62079100	bornoz, robdöşambr, fanila, atletler vb. iç giyim-pamuktan	55	6647
62079910	bornozlar-sent/suni liflerden	2325	85716
62089100	lizöz, bornoz, sabahlık,külot,slip,fanila,kaşkorse vb	37	9589

62089200	lizöz, bormoz, sabahlık,külot,s lip, fanila,kaşkorse	9937	171884
63011000	elektrikli battanilyeler (t 66)	733	44840
63012010	battanilyeler-yünden,örme,elektrikli hariç (t 67)	0	69038
63013010	battanilyeler-pamuktan,örme, elektrikli hariç (t67)	0	32038
63014010	battanilyeler-sentetik liflerden,örme,elektrikli hariç (t 67)	59	144708
63019010	battanilyeler-suni liflerden,örme(t 67)	59	547912
63021000	yatak çarşafı,örme (t 67)	0	7654
63022100	yatak çarşafı-pamuktan,batik metodu	10851	174264
63022210	yatak çarşafı-sentetik veya suni liflerden	43648	480254
63022910	yatak çarşafı-keten veya ramiden,baskılı (t 118)	1694	68168
63023100	diğer yatak çarşafı-ketenle karışık pamuklu (t 20)	1	3016
63023210	diğer yatak çarşafı-sentetik veya suni liflerden	20661	1627169
63023920	diğer yatak çarşafı-ketenden(t 118)	665	183850
63024000	masa örtüleri-örme (t 67)	6	13740
63025100	masa örtüleri-ketenle karışık pamuklu		3056
63025310	masa örtüleri-sentetik veya suni liflerden,dokunmamış(t 96)	1390	206999
63025910	masa örtüleri-ketenden,örme hariç(t 118)	65	172928
63026000	tuvalet ve mutfak bezleri-pamuktan	40	11605
63029100	tuvalet ve mutfak bezleri-keten karışık pamuklu	51665	1786456
63029310	tuvalet ve mutfak bezleri-sentetik/suni liflerden	4005	83673
63029910	tuvalet ve mutfak bezleri-ketenden(t 118)	320	12889
63031200	sentetik liflerden,örme, perdeler, tül perdeler vb (t 67)	3	166
63031900	dokumaya elverişli diğer maddelerden,örme, tül perdeler,	15	8482
63039100	tül perdeler-pamuktan (t 38 b)	11	1870
63039210	perdeler-sentetik liflerden,dokunmamış (t 96)	5018	261599
63039910	perdeler-dokumaya elverişli diğer maddelerden,	19367	824179
63041100	yatak örtüleri-pamuktan,örme (t 67)	216	54964
63041910	yatak örtüleri-pamuklu dokunmamış mensucattan	0	2773
63049100	diğer mefruşat eşyası-pamuktan,örme (t 67)	442	79814
63049200	diğer mefruşat eşyası-keçeden,elde batik baskılı,	123	153930
63049300	diğer mefruşat eşyası-örülmemiş sentetik liften,	9300	248350
63049900	diğer mefruşat eşyası-örülmemiş,keten veya ramiden(t 120)	2059	171895
63071010	yer bezi, bulaşık bezi, toz bezi vb. temizlik bezi-örme (t67)	575	37424
63080000	kilim, halı, masa örtüsü vb. için mensucat	1047	392437
94043000	kuş tüyüyle doldurulmuş uyku tulumları	0	6169
94049010	diğerleri-kuş tüyüyle doldurulmuş olanlar	0	106141
		881	2159248
TOPLAM		239359	12238098

Kaynak: Trademap

ABD'nin GTİP Bazında Ev Tekstil Ürünlerinin İhracatı (1000\$)

GTİP NO	ÜRÜN TANIMI	ABD 'NİN TÜRKİYE'YE İHRACATI 2010	ABD'NİN DÜNYA'YA İHRACATI 2010
54074100	diğer dokunmuş men-döşemelik,ağarmamış/ağarmış,	3	44812
54074200	diğer dokunmuş men-döşemelik,boyanmış,naylon	507	12258
54074300	diğer dokunmuş men-döşemelik,renkli ipliklerden,naylon	45	2072
54074400	diğer dokunmuş men-döşemelik,baskılı,naylon	0	2251
54075100	diğer dokunmuş men-perdelik,ağarmamış/ağarmış	0	12975
54075200	diğer dokunmuş men-perdelik,boyanmış	0	82381
54075300	diğer dokunmuş men-döşemelik,renkli ipliklerden	0	15867
54075400	diğer dokunmuş men-döşemelik,baskılı,tektürize	0	5290

54076110	diğ dokunmuş men-döşemelik,ağarmamış/ağarmış	0	33715
54076910	diğ dokunmuş men-döşemelik,ağarmamış/ağarmış	0	9261
54077100	diğ dokunmuş men-döşemelik,ağarmamış/ağarmış	0	4470
54077200	diğ dokunmuş men-döşemelik,boyanmış ,sentetik	0	7141
54077300	diğ dokunmuş men-döşemelik,renkli ipliklerden sentetik	0	12574
54077400	diğer dokunmuş mensucat -döşemelik,baskılı sentetik	0	11448
54078100	diğer dokunmuş mens-döşemelik,ağarmış/ağarmamış	0	6143
54078200	diğer dokunmuş mens-döşemelik,boyanmış,sent.fil	0	4899
54078300	diğer dokunmuş mens-döşemelik,renkli ipliklerden	0	3820
54078400	diğer dokunmuş mens-döşemelik,renkli ipliklerden	0	2880
54079100	diğer dokunmuş mens-döşemelik,ağarmış/ağarmamış	0	3787
54079200	diğer dokunmuş mens-döşemelik,boyanmış,sent.	0	1532
54079300	diğer dokunmuş mens-döşemelik,renkli ipliklerden	0	11558
54079400	diğer dokunmuş mens-döşemelik,baskılı,sent.	0	748
54082100	diğer dokunmuş mens-döşemelik,ağarmış/ağarmamış	0	2167
54082210	diğ do.men-döşeme,bez a.dimi,sat.boyalı	0	3080
54082300	diğ dok men-döşemelik,renkli ipliklerden,suni filament	0	758
54082400	diğ dokuma mensucat-döşemelik,baskılı,suni filament	0	216
54083100	diğer dokunmuş mensucat-döşemelik	0	1035
54083200	diğer dokunmuş mensucat-döşemelik,boyanmış	0	2795
54083300	diğer dokunmuş mensucat-döşemelik,renkli ipliklerden	0	9879
54083400	diğer dokunmuş mensucat-döşemelik,baskılı	0	780
58011000	dokunmuş mensucat-yün/ince kıldan	0	2800
58012100	dokunmuş men-pamuklu,kesilmemiş atkı iplik.kadife,	0	4637
58012200	dokunmuş men-pamuklu,kesilmiş atkı iplik(fitilli) kadife	0	1019
58012300	dokunmuş men-pamuklu,atkı iplikli diğer kadife ve pelüş,	0	551
58012400	dokunmuş men-pamuklu,kesilmemiş çözümlü iplikli	0	33
58012500	dokunmuş men-pamuklu,kesilmiş çözümlü iplikli kadife	0	3200
58012600	dokunmuş tırtıl mensucat-pamuklu	0	1557
58013100	dokunmuş mensucat-sent.suni lit.kesilmemiş	0	174
58013200	dokunmuş mensucat-sent.suni liften,kesilmiş atkı	0	970
58013300	dokunmuş mensucat-sent.suni liften	0	980
58013400	dokunmuş mensucat-sent.suni liften,kesilmemiş	0	361
58013500	dokunmuş mensucat-sent.suni lifte.kesilmiş çözümlü	0	10895
58013600	dokunmuş tırtıl mensucat-sent.ve suni liften	0	20049
58019010	dokunmuş mensucat-ketenden	0	3852
58021100	havlu cinsi bukleli mensucat-pamuktan,ağartılmamış(t9)	0	87
58021900	havlu cinsi bukleli mensucat-pamuktan,diğer (t9)	0	149
58022000	havlu cinsi bukleli mensucat-dokumaya elverişli	0	142
58041010	tüller ve diğer ağ mensucat-düz olanlar,dokuma/örme	0	11060
58042110	dantela-mekanik iğ makinası işi,suni	0	17617
58042910	dantela-tabii ipekten(saf/karışık),mekanik iğ makinada	0	3391
58043000	dantela-tabii ipekten(saf/karışık),el işi,dokunmuş/örme	0	776
58081000	kordon,saçak,ponpon,işlenmemiş şeritçi eşyası-parça	0	951
58089000	kordon,saçak,ponpon,işlenmemiş şeritçi eşyası	0	5349
58101010	işlemeler-kimyevi,zeminsiz,parça/şerit/motifli kıymet	0	6121
58109110	işlemeler-pamuktan,parça/şerit/motifli	0	575
58109210	işlemeler-suni ve sentetik,parça/şerit	0	933
58109910	işlemeler-dokunabi,diğ.maddeden parça/şerit/motifli	0	5753
60011000	örme; uzun tüylü mensucat	0	1816
60012100	örme; tüylü mensucat (pamuktan, bukleli)	0	16717
60012200	örme; tüylü mensucat (sentetik/suni lifden, bukleli)	0	1849
60012900	örme; tüylü mensucat	1159	77497

60019100	örme; tüylü mensucat (pamuktan)	0	7048
60019200	örme; tüylü mensucat (sentetik/suni lifden)	0	6245
60019900	örme; tüylü mensucat (yün/ince kıldan)	0	36614
60052100	çözümlü tip örgülü pamuktan mensucat	0	5282
60052200	çözümlü tip örgülü pamuktan mensucat	0	338
60052300	çözümlü tip örgülü pamuktan mensucat	0	12568
60052400	çözümlü tip örgülü pamuktan mensucat (baskılı)	0	590
60053110	çözümlü tip örgülü diğer mensucat-sentetik liften,perdelik	0	1395
60053210	çözümlü tip örgülü diğer mensucat-suni liften,perdelik	0	16739
60053310	perdelik tül perdeler dahil-sentetik liften	0	68472
60053410	çözümlü tip örgülü diğer mensucat-sentetik liften	0	2906
60054100	çözümlü tip örgülü suni liflerden mensucat	0	4581
60054200	çözümlü tip örgülü suni liflerden mensucat	0	1552
60054300	çözümlü tip örgülü suni liflerden mensucat	0	1064
60054400	çözümlü tip örgülü suni liflerden mensucat	0	363
60059010	çözümlü tip örgülü yündent	0	103
60061000	diğer örme mensucat	0	3343
60062100	diğer örme mensucat	0	6252
60062200	diğer örme mensucat	0	109995
60062300	diğer örme mensucat (pamuktan, farklı renkli iplikten)	0	207478
60062400	diğer örme mensucat (pamuktan, baskılı)	0	5041
60063110	diğer örme mensucat (sentetik liften perdelik),	0	3813
60063210	diğer örme mensucat (sentetik liften perdelik),(boyanmış)	0	18341
60063310	diğer örme mensucat (sentetik liften perdelik)	0	135868
60063410	diğer örme mensucat (sentetik liften perdelik),(baskılı)	0	24801
60064100	diğer örme mensucat suni liflerden;	0	7419
60064200	diğer örme mensucat suni liflerden; (boyanmış)	0	345
60064300	diğer örme mensucat suni liflerden; (farklı renkli ipliklerden)	0	7563
60064400	diğer örme mensucat suni liflerden;(baskılı)	0	615
60069000	diğer örme mensucat suni liflerden; diğerleri	0	881
61079100	bornoz,robdöşambr ve benzeri,pamuktan	0	22445
61089100	lizöz,sabahlık, bornoz vb,pamuktan	0	1039
61089200	lizöz,bornoz,sabahlık ve benzerleri-sent/suni lifden	0	3444
61089900	diğerleri-dokumaya elverişli diğer maddelerden	0	8201
62079100	bornoz, robdöşambr, fanila, atletler vb. iç giyim-pamuktan	0	1031
62079910	bornozlar-sent/suni liflerden	0	795
62089100	lizöz, bornoz, sabahlık,külot,slip,fanila,kaşkorse vb	0	1826
62089200	lizöz, bornoz, sabahlık,külot,slip,fanila,kaşkorse	0	3299
63011000	elektrikli battaniyeler (t 66)	0	2688
63012010	battaniyeler-yünden,örme,elektrikli hariç (t 67)	0	9476
63013010	battaniyeler-pamuktan,örme, elektrikli hariç (t67)	0	4188
63014010	battaniyeler-sentetik liflerden,örme,elektrikli hariç (t 67)	3	4737
63019010	battaniyeler-suni liflerden,örme(t 67)	0	11879
63021000	yatak çarşafı,örme (t 67)	9	3399
63022100	yatak çarşafı-pamuktan,batik metodu	0	4329
63022210	yatak çarşafı-sentetik veya suni liflerden	0	17149
63022910	yatak çarşafı-keten veya ramiden,baskılı (t 118)	0	4877
63023100	diğer yatak çarşafı-ketenle karışık pamuklu (t 20)	0	878
63023210	diğer yatak çarşafı-sentetik veya suni liflerden	0	39916
63023920	diğer yatak çarşafı-ketenden(t 118)	0	11854

63024000	masa örtüleri-örme (t 67)	0	3303
63025100	masa örtüleri-ketenle karışık pamuklu	0	540
63025310	masa örtüleri-sentetik veya suni liflerden,dokunmamış(t 96)	0	5260
63025910	masa örtüleri-ketenden,örme hariç(t 118)	0	12637
63026000	tuvalet ve mutfak bezleri-pamuktan	0	1195
63029100	tuvalet ve mutfak bezleri-keten karışık pamuklu	0	32802
63029310	tuvalet ve mutfak bezleri-sentetik/suni liflerden	18	14338
63029910	tuvalet ve mutfak bezleri-ketenden(t 118)	0	3516
63031200	sentetik liflerden,örme, perdeler, tül perdeler vb (t 67)	0	2298
63031900	dokumaya elverişli diğer maddelerden,örme, tül perdeler,	4	5994
63039100	tül perdeler-pamuktan (t 38 b)	0	2026
63039210	perdeler-sentetik liflerden,dokunmamış (t 96)	0	10769
63039910	perdeler-dokumaya elverişli diğer maddelerden,	22	64516
63041100	yatak örtüleri-pamuktan,örme (t 67)	0	5229
63041910	yatak örtüleri-pamuklu dokunmamış mensucattan	0	297
63049100	diğer mefruşat eşyası-pamuktan,örme (t 67)	0	4171
63049200	diğer mefruşat eşyası-keçeden,elde batik baskılı,	5	6167
63049300	diğer mefruşat eşyası-örülmemiş sentetik liften,	0	5773
63049900	diğer mefruşat eşyası-örülmemiş,keten veya ramiden(t 120)	0	7446
63071010	yer bezi, bulaşık bezi, toz bezi vb. temizlik bezi-örme (t67)	375	11317
63080000	kilim, halı, masa örtüsü vb. için mensucat	26	44052
94043000	kuş tüyüyle doldurulmuş uyku tulumları	5	5306
94049010	diğerleri-kuş tüyüyle doldurulmuş olanlar	20	5979
		118	191924
TOPLAM		2319	1816373

Kaynak: Trademap

VI. BÖLÜM

İŞADAMLARININ PAZARDA DİKKAT ETMESİ GEREKEN HUSUSLAR

Birey odaklı, kişisel inisiyatif ve başarıya önem veren bir kültüre sahip olan Amerikalılar, dışarıdan gelen bilgiye karşı da biraz kapalı olmakla beraber düşüncelerini pek saklamayan dürüst bir yapıya sahiptirler. Konunun etrafında dolaşmaktan hoşlanmazlar ve doğrudan konuya girerler. Dolayısıyla Amerikalı bir iş adamı eğer iş konusunda olumsuz düşünüyorsa "Hayır" cevabını vermekten çekinmez.

İş görüşmeleri son derecede hızlı bir tempoyla yürümektedir. ABD iş kültüründe “vakit nakittir” kavramı çok ciddi bir şekilde takip edilmektedir. Amerikalılar görüştükları işadamlarının farklı kültürlerden olduklarının çoğu kez farkına bile varmazlar. İş her zaman için ön plandadır. Toplantıları problem-çözme mantığı içinde yürütürler ve "ver-al" taktiğini uygularlar. Görüşmeler esnasında hızlı ve sonuca odaklı bir mantık yürüten iş adamları, görüşmelerde tıkanma olması halinde, çözüm olabilecek tüm alternatifleri ve seçenekleri ortaya çıkarmaya çaba sarf eder.

Şirket politikaları bakımından her konunun kuralı oluşturulur ve her seviyedeki uzmanlar da bu kurallara uyarlar. Ülkede iş ahlakı son derece kuvvetlidir. İş görüşmelerinde kişisel konuların tartışılmasından hoşlanmazlar. ABD, dünyada iş davalarının en fazla yaşandığı ülkelerden birisidir. Her sektörde ve toplumun her bölümünde uzmanlaşmış avukatlara sahiptirler.

ABD'lilerle iş yaparken iş ortamındaki hiyerarşi, unvanlar ve dereceler önemli olmakla beraber ofis dışında hiç

resmi olmayan bir tutum ve samimiyet sergilemek olağandır. Resmi olmayan ve insani ilişkilerde eşitlik olan konulara değer vermektedirler. Bu yüzden karşıdaki kişiyi rahatlatmak için statü kavramını ortadan kaldırma eğilimi içerisindedirler.

Amerikalılar karmaşık görüşmeleri safhalara bölerek yürütürler. Konuları ayırırlar ve belli bir zaman dilimi içerisinde tek bir konuyu işlerler. Amerikalılar tarihi belirtirken ilk olarak ay, gün ve en sonunda da yılı belirtirler. (Örneğin? December 5, 2001 ya da 12/5/01). Bu konu iş ilişkilerinde yanlış anlaşılmalara neden olabilmektedir. Bu yüzden teyit alınmasında ve dikkat edilmesinde fayda vardır.

Amerikalılar'ın büyük bir çoğunluğu Hıristiyan olup Pazar günleri standart ibadet günleridir. ABD'de görüşme ve randevulara zamanında gitmek çok önemlidir. Özellikle büyük şehirlerde trafik çok büyük bir problem yaratmakta ve gecikmelere neden olabilmektedir. Bu nedenle, Amerika'daki randevulara biraz daha erkenden hazırlanmak ve eğer gecikilecekse, bu durumu karşı tarafa mutlaka bildirmek gerekmektedir.

İsim sıralaması ilk önce adı, orta adı ve soyadı şeklinde verilmektedir. Tanışılan kişiye ilk önce unvanı, daha sonra da soyadı ile hitap etmekte fayda vardır. Amerikalılarla yeni tanışıldığında hemen ilk isimleri ile çağrılmaları konusunda ısrarda bulunmaları Amerikan iş kültürünün bir parçasıdır. "Dr.", "Ms.", "Miss", "Mrs.", veya "Mr." gibi unvanları soyadını daha sonra söyleyerek kullanmak mümkündür. Amerikan iş kültüründe giyim tarzı bölgesel olarak farklılıklar göstermektedir.

Ülkenin bazı kesimlerinde özellikle Doğu bölgesinde herkes takım elbise giymektedir. Batı kıyıları gibi diğer yerlerde ise daha rahat elbiseler tercih edilmektedir. Ancak ülkenin her tarafında yönetici olan kişiler resmi bir biçimde giyinmelidir.

A. SONUÇ

Uzun yıllar savunma işbirliğine yönelik olarak süregelen Türk - ABD ilişkileri, 90'lı yılların başında, "zenginleştirilmiş ortaklık" (enhanced partnership) kavramı çerçevesinde ele alınmaya başlanmış ve son yıllarda "stratejik ortaklık" olarak geliştirilmiştir. ABD yönetiminin Türkiye'ye bakış açısı SSCB'nin dağılmasını takiben değişmeye ve ilişkilerde ekonomik boyut ön plana çıkmaya başlamış ve 1995 yılında ABD yönetimi Türkiye'yi gelişen 10 büyük pazar arasında ilan etmiştir. ABD yönetiminin bu kararı Amerikan özel sektörünü Türkiye'ye yöneltmede önemli bir teşvik unsuru olmuştur.

ABD'de 2007 yılında başlayan kriz, 1929 büyük buhranından bu yana görülen en ağır ve en derin kriz niteliğindedir. 2010 yılında ABD ekonomisi krizden çıkış işaretleri verse de özellikle ihracatımızın ABD'de yaşanan krizden etkilendiği göz önünde bulundurularak ticari ve ekonomik ilişkilerin daha da artırılması için Türkiye ile ABD arasındaki diyalogun artırılarak geliştirilmesi ve sürdürülmesi büyük önem arz etmektedir.

ABD Dışişleri Bakanı Hillary Clinton'ın 7 Mart 2009 tarihinde gerçekleştirdiği ziyaret, ABD Başkanı Obama'nın

Nisan ayında ülkemize yaptığı ziyaretler iki ülke arasında ekonomik ve ticari ilişkilerin daha da geliştirilmesi açısından büyük önem arz etmektedir. Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın 7-9 Aralık 2009'da gerçekleşen son ziyaretinde Türk tarafının ekonomik ilişkilere ağırlık verilmesi talebini haklı bulan ABD Başkanı Barack Obama'nın önerisiyle iki ülke arasında kurulan yeni "Ekonomik ve Ticari Stratejik Çerçeve Mekanizması" son derece önemli olup, iki ülke ticari ilişkileri açısından yeni bir dönemin başladığının ilk işaretidir. Çerçeve mekanizması kapsamında Washington, Ankara ve İstanbul'da düzenli toplantılar yapılmaktadır.

Türkiye-ABD arasında ticari ilişkilerin geliştirilmesinde kamu otoritelerinin yanı sıra özel sektör de önemli işlevler üstlenmektedir. Türk-Amerikan İş Konseyi kurulduğu 1985 yılından bu yana önemli etkinlikler gerçekleştirmektedir. Türkiye-ABD ilişkileri bakımından ABD tarafınca belirlenen bazı ürünlerde, ABD'ye gümrüksüz ihracat imkanı sağlayan Genelleştirilmiş Tercihler Sisteminden (GTS), ülkemizin faydalanmaya devam etmesi ve faydalanma oranının artırılması, Türk ürünlerinin ABD pazarına girişinde önemi bir konudur. Ayrıca ABD'ye gıda ürünleri ihracatımızın geliştirilip çeşitlendirilebilmesi bakımından ABD Gıda ve İlaç İdaresi'nin (FDA) uygulamaları ve gıda ürünlerindeki kayıt sistemi konusunda ihracatçılarımızın bilgilendirilmesinin önemli bir katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

İki ülke arasındaki ticaretin gelişmesini engelleyen hususlardan biri, Türkiye'de küçük kabotaj ve ABD'de ise Jones Act'tan dolayı, Türk ve ABD bayraklı gemilerin karşı ülkenin limanları arasında kendilerine ait konteyner gibi boş ekipmanları taşıma hakkı bulunmamasıdır. Türkiye ile ABD arasında özel bir anlaşma yapılması hususunda gelişmeler takip edilerek ülkemiz için en uygun koşullarla anlaşma yapılması nakliyyede yaşanan sorunların çözümü için önemlidir. Türk menşeli bazı ürünlerde ABD tarafından uygulanan anti dumping ve telafi edici vergiler de ihracatımız açısından önemli bir sorun olarak karşımıza çıkmaktadır.

ABD'nin 2001 yılından sonra artan güvenlik tedbirleri kapsamında vize işlemleri zorlaştırılmış ve verilen vize sayılarında önemli bir düşüş olmuştur. Türk işadamları da bu durumdan etkilenmektedir. Fuarlara katılmak veya yeni iş bağlantıları yapmak amacıyla ABD'ye gitmek isteyen bazı işadamlarımız vize alamadıkları için katılım ücretlerini ödedikleri, hatta mallarını gönderdikleri fuarlara katılmamakta ya da iş görüşmelerini yapamamaktadırlar. Ülkemizin mevcut ihrac potansiyelinin çeşitliliği göz önünde bulundurulduğunda, söz konusu çeşitliliğin iki ülke ticaretine yeterli ölçüde yansımadağı görülmektedir.

Bu çerçevede gerek kamu gerekse özel sektör bazında oluşturulan muhtelif danışma mekanizmalarının (Ticaret ve Yatırım Konseyi, Ortak Ekonomik Komisyon, İş Geliştirme Konseyi, Ekonomik ve Ticari Stratejik Çerçeve Mekanizması) öneminin büyük olduğuna inanılmaktadır. Diğer taraftan Dış Ticaret Müsteşarlığı tarafından 2011 yılında ABD'de San Francisco, Houston ve Miami'ye temsilcilik açılması da iki ülke arasındaki ticari ilişkilere ivme kazandıracaktır.

ABD'ye yönelik ihracat stratejisinde dikkate alınması gereken önemli bir husus kalitedir. Düşük fiyatlı ürünlerde Çin, Hindistan gibi ülkeler karşısında ülkemizin rekabeti giderek zorlaşmaktadır. Bu nedenle, daha yüksek fiyatlı ancak markalı ve kaliteli ürünlerle ABD pazarında Türk ürünlerinin

rekabet şansı daha fazla olacaktır. Bununla beraber, ABD pazarında bir ürünün tanınması için çok yoğun reklam ve tanıtım yapılması ve ürünün iyi pazarlanması gerekmektedir. Ülkemizin rekabetçi olduğu ürünlerde hem endüstriyel kullanıcıya hem de nihai tüketiciye yönelik promosyonlar yapılmalıdır. Bu aşamada, profesyonel PR şirketlerinden destek alınması da yararlı olacaktır.

ABD'ye yönelik ihracatı buradaki aracılara mal satmak suretiyle gerçekleştirmek yerine, Türk şirketlerinin ABD'de şirket kurarak, ofis, mağaza, showroom açmaları ve bizzat pazarın içinde yer alarak, pazarda yer edinmeye çalışmaları uzun vadede çok daha iyi sonuçlar verecektir. Bu kapsamda, son yıllarda giderek artan sayıda Türk firması tarafından yararlanılan desteklerin etkili olduğu ve bu destekleri daha da etkin şekilde kullanmaya yönelik projeler geliştirilmesinin faydalı olacağı düşünülmektedir.

ABD'de fuar anlayışının Avrupa ülkelerinden farklı olması, fuarın bütün katılımcıların yerinde görülmesinden ziyade önceden belirlenen müşterilerin standının ziyareti şeklinde olması nedeniyle ABD'de giderek talebi ve etkinliği azalan fuarlara öncelik verilmesine gerek bulunmadığı düşünülmektedir. Bunun yerine, ABD'ye yönelik stratejide, belirlenecek sektörlerde küçük ve etkin ticaret heyetleri oluşturularak buradaki alıcılarla biraraya getirilmelerinin sağlanmasına ağırlık verilmesi daha faydalı olacaktır.

İş adamlarımızın ABD'de iş yapabilmek için öncelikle firma ve pazar araştırması yapmaları, ABD'li firma/firmalar ile yazışmalarında; referans vermeye, firmalarının özgeçmişi, varsa temsilcileri hakkında bilgi, sundukları hizmet/ürün ve neden iyi bir iş ortağı veya temsilci olabileceklerine ilişkin gerekçeleri içeren teklifi anlaşılır ve kısa cümlelerle İngilizce olarak yazmalıdırlar.

Merkezimiz, asal faaliyetleri çerçevesinde ihracatçılarımızdan gelen sorular yanıtlamakta (gümrük vergileri, prosedürler, GTS'den nasıl faydalanılabileceği, ithalatçı adresleri, iş kurma v.b.), hazırlanan raporlar ile ihracatçılarımız bilgilendirilmektedir. Dış Ticaret Müsteşarlığımızca yürütülen "ABD Pazara Giriş Projesi" çerçevesinde öncelikli belirlenen eyaletlerde düzenlenen faaliyetlere; seminer, fuar gibi etkinliklere katılımın son derece faydalı olacağı düşünülmektedir.

B. KAYNAKÇA

- ABD Ülke Raporu, İzmir Ticaret Odası, Ocak 2011
- ABD Ülke Raporu, İTKİB, Temmuz 2010
- T.C. Washington Büyükelçiliği Ticaret Müşavirliği
- New York Ticaret Müşavirliği
- İGEME ihracatı Geliştirme Merkezi
- OECD Resmi Web Sitesi
- IMF Resmi Web Sitesi
- Dış Ticaret Müsteşarlığı Bilgi Sistemi
- Uluslar arası Ticaret Merkezi (www.trademap.org)
- www.musavirlikler.gov.tr
- <http://www.hometextile.com.tr/haberdetay.asp?ID=178>